

บทที่ 3

ภาพลักษณ์โฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะดู

“โฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะดู” เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวที่มีทั้งภาพลักษณ์ปรากฏหลากหลายความหมายตามกระบวนการหรือเส้นทางการท่องเที่ยว อันเริ่มจากภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อประชาสัมพันธ์แบบสะดวกตาตรงใจนักท่องเที่ยวที่รักการผจญภัยและอยากรู้อยากเห็นชีวิตชนเผ่า และเสริมความเชื่อมั่นผ่านโปรแกรมทัวร์โดยการต่อยอดภาพลักษณ์องค์กรที่สนับสนุนว่าเป็นการท่องเที่ยวอย่างไม่เสียเปล่าแต่คุ้มค่าด้วยประโยชน์ทางสังคม พร้อมทั้งปูภาพพื้นฐานเตรียมความพร้อมนักท่องเที่ยวว่ากำลังเข้าสู่หมู่บ้านท่องเที่ยวชนเผ่าในรูปแบบการอนุรักษ์วัฒนธรรมวิถีชุมชน ภาพลักษณ์ค่อย ๆ ทวีความตื่นตื้นเร้าใจทุกขณะเมื่อได้เข้าไปพักในบ้านโฮมสเตย์ไม้ไผ่ ท่ามกลางธรรมชาติป่าเขา สัมผัสรสชาติอาหารลาหู่ พูดคุยกับชาวบ้านยะดูและลองเรียนรู้วัฒนธรรมชนเผ่าจากการเดินจะติดตามโปรแกรมการท่องเที่ยวที่จัดบริการ สุดท้าวยืนอยู่กับนักท่องเที่ยวจะให้ความหมายสร้างภาพลักษณ์กับบ้านยะดูอย่างไร

บทที่ 3 นี้จึงมีความตั้งใจเสนอเนื้อหาภาพลักษณ์ของ“โฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะดู” ที่ปรากฏตามรอยเส้นทางการท่องเที่ยวของบ้านยะดูข้างต้น เพื่อให้รับรู้ว่าภาพลักษณ์ว่า“โฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะดู”มีเสน่ห์และมนต์ขลังและรูปแบบหรือลักษณะเฉพาะตัวสินค้าจากการนำชีวิตประจำวันและพื้นที่บ้านของชาวลานูมาเป็นจุดขายที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจตามภาพที่ตนท่องเที่ยวชมสัมผัสมานั้นเป็นอย่างไร และภาพลักษณ์ของโฮมสเตย์ดังกล่าวนั้นเข้ามาควบคุมความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่อย่างไร

จากการดำเนินเก็บข้อมูลของผู้ศึกษาพบว่า ภาพลักษณ์ของโฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะดูนั้น ถูกผลิตสร้างอย่างเป็นกระบวนการและเคลื่อนย้ายเป็นลำดับขั้นตอน ตามเส้นทางการท่องเที่ยวที่ถูกขีดเขียนขึ้นพร้อมกับบรรจุจินตนาการเป็นข้อมูลสำเร็จรูปส่งให้นักท่องเที่ยวเลือกค้นหาตามใจชอบ นั้นหมายความว่าตัวนักท่องเที่ยวมิใช่ผู้ค้นพบโฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะดู โดยตัวพวกเขาเอง และคุณลักษณะของโฮมสเตย์ที่ตรงใจนักท่องเที่ยวก็ได้ผุดขึ้นมาเองในสุญญากาศ แต่มันถูกผลิตสร้างเป็นลักษณะดังเส้นเดินทางชักจูงให้เราเดินตามกระบวนการเสนอภาพลักษณ์จากการนำเสนอผ่านสื่อประชาสัมพันธ์หรือการมีปฏิสัมพันธ์ทางตรงกับองค์กรหรือตัวแทนการท่องเที่ยว รวมถึงการปะทะกับพื้นที่และมีประสบการณ์ร่วมกับโปรแกรมการท่องเที่ยว ซึ่งโฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะดูมีภาพลักษณ์อันหลากหลายตามเส้นกระบวนการเสนอภาพลักษณ์ดังนี้

3.1 ภาพลักษณ์บนสื่อประชาสัมพันธ์

3.1.1 คู่มือท่องเที่ยวระดับนานาชาติ

เส้นเดินทางของนักท่องเที่ยวผู้บ้านยะดูนั้น เริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบหนังสือคู่มือนักท่องเที่ยวหรือเว็บไซต์ที่ได้รับการยอมรับและครอบคลุมความนิยมในระดับสากล ซึ่งหนังสือคู่มือและเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวไม่ได้เสนอภาพโฮมสเตย์ชาวลาหู่บ้านยะดูโดยตรง แต่เป็นการเสนอภาพเฉพาะชนความเป็นชาวเขาให้เป็นจุดขายระดับประเทศไทยว่า มีจุดเด่นอันน่าสนใจสำหรับผู้ชื่นชอบการเดินป่าและรักการผจญภัย พร้อมกับชี้แจงถึงจุดหมายปลายทางที่ควรจะไปเยี่ยมชม ดังการนำเสนอของหนังสือคู่มือการท่องเที่ยว Lonely Planet ที่ว่า *“ท่ามกลางภูเขาที่มีหมอกปกคลุมและกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาอันหลากหลาย ช่างเป็นเสน่ห์ของภาคเหนือประเทศไทยอันล่อตาต้องใจนักเดินป่าและผู้ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเสียเหลือเกิน เริ่มจากเชียงใหม่แล้วท่องเตร่สู่เชียงดาว เมืองแห่งถ้ำผีและการเที่ยวชมป่าลึก. และค่อยยับเดินทางต่อถึงเชียงรายเมืองแห่งการเดินป่าเชิงนิเวศและการเยี่ยมชมหมู่บ้านชาวเขา”* (Lonely Planet, 2003)

จากการนำเสนอภาพดังกล่าว แม้ไม่ได้เสนอภาพของชาวลาหู่บ้านยะดูแบบตรงตัว แต่แสดงถึงการนำเสนอตามสื่อต่างประเทศในระดับนานาชาติ ภาพนำเสนออยู่นั้นอยู่บนคำว่า “ชาวเขา” ชาวลาหู่ที่ถูกจัดหมวดอยู่ในกลุ่มชาวเขา จึงเลี่ยงไม่ได้ที่จะถูกนิยามในโลกการท่องเที่ยวว่าเป็นชนเผ่าทางภาคเหนือของไทยที่อยู่ห่างไกลและตั้งถิ่นฐานในป่าทึบ(หนังสือเลือกใช้คำว่า jungle)¹ และเป็นสิ่งที่มาคู่กับการเดินป่า นอกจากนี้การนำเสนอยังชี้เส้นทางเดินสู่จังหวัดเชียงรายพร้อมขยายภาพจินตนาการว่าเป็นพื้นที่อันอุดมไปด้วยชาวเขาและการท่องเที่ยวแบบเชิงนิเวศ จึงเป็นเรื่องไม่น่าแปลกใจเลยที่กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้รักการท่องป่าและสนใจชาวเขาจะเดินทางมุ่งหน้าสู่จังหวัดเชียงราย ทั้งนี้ ภายในหนังสือได้มีการแบ่งพื้นที่เฉพาะแนะนำรายชื่อบริษัทนำเที่ยวและเน้นเสนอที่อยู่ของมูลนิธิหุนเงาให้เป็นทางเลือกเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้มีใจอาสา ซึ่งสะท้อนได้ว่าถึงแม้ภาพถูกนำเสนอในระดับนานาชาติของชาวลาหู่บ้านยะดูจะเป็นภาพเหมารวมบนความเป็นชาวเขา แต่โฮมสเตย์ชาวลาหู่บ้านยะดูมีพื้นที่เชื่อมโยงระดับนานาชาติผ่านมูลนิธิหุนเงาและบริษัทนำเที่ยวเป็นตัวเชื่อมกลาง

3.1.2 ตั้งโต๊ะทัวร์ป่า จัดบอร์ด แผ่นพับ ภาพนำเสนอบริษัททัวร์

เมื่อนักท่องเที่ยวปฏิบัติตามข้อแนะนำหนังสือคู่มือท่องเที่ยวแล้ว สิ่งที่เขาต้องเผชิญในอันดับต่อมาคือการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ยับเข้ามาในระดับจังหวัดเชียงราย ผ่านการนำเสนอของ

¹ คำคุณศัพท์ที่บรรยายกิจกรรมทัวร์ผู้ศึกษาจะวงเล็บต่อท้ายเสนอศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อแสดงให้การเลือกใช้คำของบริษัททัวร์สร้างภาพจินตนาแก่นักท่องเที่ยว

บริษัททัวร์ป่า ภายใต้การนำเสนอภาพรวมจังหวัดเชียงรายดินแดนแห่งชาวเขา โดยนักท่องเที่ยวจะได้รับการเสนอภาพลักษณ์ทัวร์ป่านับตั้งแต่ก้าวแรกที่เดินเข้าร้าน ไม่ว่าจะเป็น รูปแบบการจัดร้าน การเสนอขายโปรแกรมทัวร์ผ่านอัลบั้มและแผ่นพับของพนักงาน ดังการเสนอขายของบริษัททัวร์ป่า Kambumbum Travel & Service หนึ่งในบริษัทที่ส่งนักท่องเที่ยวให้หมู่บ้านยะคู้ ซึ่งเริ่มจากการกระตุ้นความอยากผจญภัยและสร้างจินตนาการหมู่บ้านชาวเขานับตั้งแต่ก้าวแรกที่ได้สัมผัส ทั้งการจัดรูปแบบโต๊ะทัวร์ภายในร้านแสดงถึงความเรียบง่าย ไร้ระเบียบและกฎเกณฑ์ ไม่หิวหรือหิวเหมือนว่าราคาทัวร์ย่อมเยาตามขนาดร้านที่เล็ก เสริมทัพโดยการจัดบอร์ดภาพ หรือข้อมูลแผ่นพับแสดงถึงจุดเด่นของจังหวัดเชียงราย เสนอภาพบรรยากาศห้อมรอบตัวนักท่องเที่ยวเสมือนว่าอยู่ในดินแดนแห่งชาวเขาและป่าไม้ กระตุ้นแรงปรารถนานักท่องเที่ยวโดยแผนที่เส้นทางเดินป่าแสดงอาณาบริเวณกว้างใหญ่แดนแห่งดงดอยและชาวเขา พร้อมดึงความสนใจแสดงถึงจุดหยุดพักบนเส้นทางเดินป่าผ่านรูปประกอบกิจกรรมทัวร์ ป่าไม้ และชาวเขาสวมชุดประจำเผ่า แทรกคำคุณศัพท์บรรยายคำในโปรแกรมท่องเที่ยวให้ดูตื่นเต้นเร้าใจเหมาะแก่การผจญภัย

ทั้งนี้ถึงแม้ชาวลาหมู่บ้านยะคู้จะเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายการเดินทางแต่การสื่อภาพลักษณ์มิได้บ่งชี้ว่าหมู่บ้านที่นักท่องเที่ยวอนพักนั้นคือ โสมสเคย์ชาวลาหมู่บ้านยะคู้โดยตรงตัวภาพปรากฏเป็นเพียงชื่อชน “มูเซอ” ปรากฏจากคำบรรยายแสดงความเป็นชาติพันธุ์ สิ่งที่ได้รับรู้ได้คือชาวเขาสวมชุดประจำเผ่าอาศัยอยู่ในบ้านไม้ไผ่ที่นักท่องเที่ยวต้องเผชิญระหว่างเดินป่า ตามรูปภาพที่นำเสนอปะคำได้ภาพว่า “หมู่บ้านชาวมูเซอ”

ทั้งนี้การนำคำคุณศัพท์มาบรรยายโปรแกรมทัวร์ส่งให้ชาวลาหมู่บ้านยะคู้เป็นชนเผ่าที่อยู่ห่างไกลต้องบุกป่าฝ่าดงถึงจะค้นพบหมู่บ้านยะคู้ท่ามกลางภูเขาและธรรมชาติ ผ่านเลือกการใช้คำว่า “ป่าทึบ” (jungle) แสดงถึงการท่องเที่ยวผ่านป่าทึบที่ไม่ธรรมดาอยู่บนภูเขาสูงผ่านการใช้คำว่า “ภูเขาสูงใหญ่” (mountain) อันประกอบไปด้วยสถานที่ธรรมชาติล้อมรอบทั้งน้ำตกน้ำพุร้อน นอกจากนั้นเส้นทางเดินป่าเข้าสู่หมู่บ้านชาวล่าหมู่บ้านยะคู้นั้นยากเย็น ต้องใช้ระยะเวลาตามกำหนดวันใน โปรแกรมทัวร์และแสนไกลตามแผนที่ วิธีการเดินทางนั้นแสนลำบากผ่านทางน้ำ โดยการล่องเรือ ผ่านพื้นที่ป่าที่สามารถเข้าถึงได้เฉพาะการนั่งช้างและการเดิน เสริมความวิบากผ่านคำว่า “ทางเดินลูกรัง” (dirt track) แสดงถึงการเดินเท้าบนถนนดินแสนวิบาก และเมื่อเดินทางถึงหมู่บ้านมีการชี้ชวนให้เยี่ยมชมหรือมองดู(เลือกใช้คำว่า see)และเดินไปรอบหมู่บ้านว่าชาวล่าหมู่บ้านมีชีวิตอยู่(เลือกใช้living)อย่างไร และสามารถรับชม(ใช้คำว่า watch)ประเพณีการเต้นรำชาวล่าหมู่บ้านนั้นแสดงให้เห็นว่าการใช้ชีวิตและประเพณีการเต้นรำของชาวล่าหมู่บ้านเป็นจุดขายให้กับทัวร์ป่า ทั้งนี้ภาพลักษณ์ชาวล่าหมู่บ้านยะคู้ที่เป็นจุดขายยังอยู่ในระดับตามกรอบการนำเสนอของโต๊ะทัวร์ดังกล่าวข้างต้นส่วนกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้รับข้อมูลคือ “แขกบริษัททัวร์” นั้นเอง

3.1.3 เว็บไซต์มูลนิธิหุ่นเงา

นักท่องเที่ยว กลุ่มที่1 “แขกหุ่นเงา” หรือกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาจากมูลนิธิหุ่นเงาทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ข้อมูลภาพลักษณ์ โสมสตร์ชาวลาหู่บ้านยะดูของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้คือภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อประเภทเว็บไซต์ ดังคำกล่าวของเจ้าหน้าที่งานโครงการท่องเที่ยวชนเผ่ามูลนิธิหุ่นเงาบอกถึงแหล่งที่มาแห่งการรู้จักและเข้ามาท่องเที่ยวโสมสตร์ชาวลาหู่บ้านยะดูว่า

“แขกที่มาเที่ยว โสมสตร์กับเรา(มูลนิธิหุ่นเงา)ส่วนมากรู้จักทางเว็บไซต์ ติดต่อกับเราก้ทางอินเตอร์เน็ต ทุกวันพวกเราทำงานผ่านทางเน็ตเป็นส่วนใหญ่อยู่หน้าคอมพิวเตอร์กันทั้งวัน อาสาสมัครทำงานเสร็จกลับไปยังติดต่อกันทางเมลล์อยู่เลย”

ลูกอม² เจ้าหน้าที่โครงการท่องเที่ยวชนเผ่า มูลนิธิหุ่นเงา

เว็บไซต์สื่อกลางหลักในการประชาสัมพันธ์นักท่องเที่ยวกลุ่มที่1 “แขกหุ่นเงา” จัดทำโดยโครงการท่องเที่ยวชนเผ่า มูลนิธิหุ่นเงา มีรูปแบบการนำเสนออันมีส่วนประกอบการเสนอภาพลักษณ์โสมสตร์บ้านยะดู ดังนี้

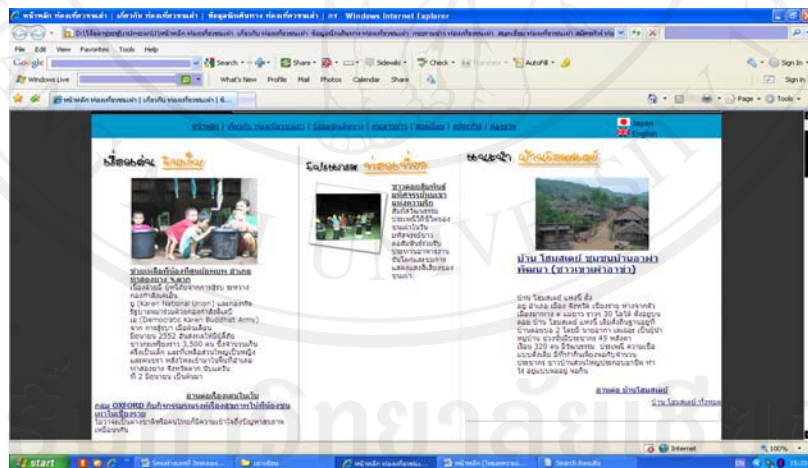
รูปแบบการนำเสนอของเว็บไซต์ ภาพรวมเป็นการนำเสนอข้อมูลด้านการท่องเที่ยวชนเผ่าพร้อมรูปภาพประกอบกิจกรรมนักท่องเที่ยวและรูปชาวเขา บนพื้นสีขาวมีแถบสีเทาเข้มหนาประมาณหนึ่งไม้มบรรทัดเป็นกรอบล้อมรอบ ด้านบนสุดของทุกหน้าเว็บเพจขึ้นต้นโดยแถบชื่อเว็บไซต์พิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ ตัวขนาดหนึ่งนิ้วสี่เทาเข้มเว้นแต่อักษรตัว T และสัญลักษณ์จุลภาคมีความเด่นชัดกว่าตัวอักษรอื่นจากการเลือกพิมพ์เป็นตัวสีส้มเข้ม โดยชื่อเว็บไซต์ดังกล่าววางอยู่มุมขวาสุดและมีภาพพื้นไร่ข้าวบนยอดคดอยที่เหลืองต้นไม้อ่างช่วงบริเวณสันเขาเป็นภาพพื้นหลัง ซึ่งมีความกว้างประมาณสองนิ้ว ความยาวขนาดพาดตลอดแนวหน้าเว็บไซต์จากซ้ายไปขวา นอกจากนั้นแถบชื่อเว็บไซต์ข้างต้นยังมีแถบสีน้ำเงินกว้างประมาณครึ่งนิ้ววางตามยาวด้านใต้แถบชื่อเว็บไซต์เพื่อใช้เป็นแถบเมนูหลักเชื่อมต่อข้อมูลในแต่ละหัวข้อซึ่งมีหัวข้อดังนี้ หน้าหลัก ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชนเผ่า ข้อมูลนักท่องเที่ยว กระดานข่าว สมุดเยี่ยม สมักรทัวร์ และห้องภาพ ปิดท้ายด้วยรูปธงชาติประเทศอังกฤษและญี่ปุ่นพร้อมชื่อประเทศเป็นภาษาอังกฤษกำกับเพื่อเป็นสัญลักษณ์ให้ชาวต่างชาติเลือกภาษาอ่านเว็บไซต์ตามความถนัด นอกจากนี้แถบชื่อเว็บไซต์ที่มีเหมือนกันหมดทุกหน้าแล้วในแต่ละหน้าเว็บเพจจะมีรูปแบบการนำเสนอแตกต่างกันไปตามหัวข้อ

หน้าหลัก (homepage) ของเว็บไซต์ โขว์เด่น โดยสามหัวข้อหลักใช้พื้นที่ประมาณ 1 ใน 5 ของหน้าอันประกอบด้วยหัวข้อ “เรื่องเด่นในเว็บ” บริเวณซ้ายสุด ถัดไปตรงกลางหน้าเป็นหัวข้อ “โปรแกรมท่องเที่ยว” ส่วนซ้ายสุดเป็นหัวข้อ “แนะนำบ้านโสมสตร์” พร้อมรูปหมู่บ้านโสมสตร์

² นามสมมติ

ชาวเขา หัวข้อในตำแหน่งรองลงมาบริเวณพื้นที่ตรงกลางของหน้าหลักพื้นที่ประมาณ 2 ใน 5 ของหน้า เป็นข้อมูลเสนอเกี่ยวกับท่องเที่ยวโฮมสเตย์ และข้อมูลชาติพันธุ์ ซึ่งในส่วนนี้ข้อมูลเกี่ยวกับท่องเที่ยวโฮมสเตย์ได้นำเสนอเป็นหัวข้อย่อยประกอบด้วยหัวข้อ “ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” “ที่มาของโฮมสเตย์” และ “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โฮมสเตย์”

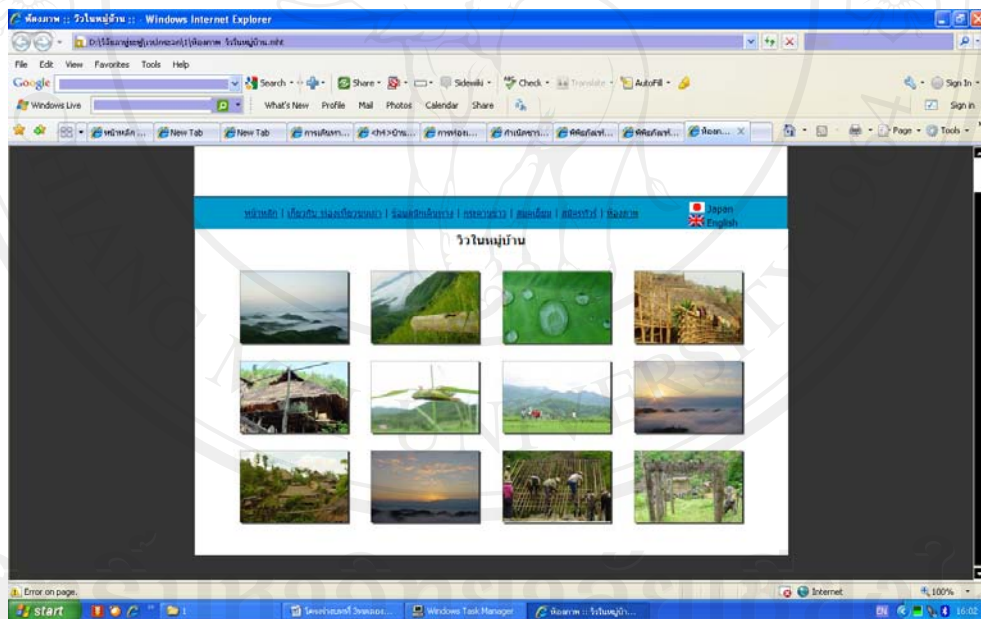
ด้านข้อมูลชาติพันธุ์ได้นำเสนอหัวข้อย่อยประกอบด้วยหัวข้อ “อาหารชนเผ่า” “วิถีชีวิตคนชนเผ่า” “สิ่งที่รู้ก่อนเดินทาง” “ปฏิทินวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชาวไทยภูเขา” “แผนที่ชนเผ่าออนไลน์” และ “นิทานชนเผ่า” จากนั้นในส่วนถัดลงด้านล่างเป็น เว็บบอร์ดหรือกระดานข่าว แลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ประกอบท้ายด้วยกลุ่มข้อมูลแนะนำโครงการท่องเที่ยวชนเผ่าระดับที่มา ลักษณะงานและการบริการด้านการท่องเที่ยวของโครงการ และพื้นที่ต่อจากส่วนนี้ผู้จัดทำได้เสนอบทความประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวจากการเข้าร่วมโครงการ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวและแผนที่การเดินทาง ส่วนพื้นที่ที่เหลือเป็นการแสดงถึงองค์กรสนับสนุนโครงการ และองค์กรหรือเว็บไซต์ที่เป็นเครือข่ายที่สามารถคลิกเชื่อมต่อเยี่ยมชมเว็บไซต์ได้ อาทิเช่น trekingthai.com , tourthai.com, มูลนิธิหุบเงา เป็นต้น ทั้งนี้ในแต่หัวหลักในเว็บไซต์ดังกล่าวสามารถคลิกดูรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติมตามที่อยู่จัดทำขายเป็นหัวข้อละประมาณหนึ่งหน้าเว็บเพจ

ภาพที่ 3.1 การจัดรูปแบบนำเสนอหน้าหลัก (homepage) ของเว็บไซต์

จากการจัดรูปแบบการนำเสนอของ นั้น ทั้งข้อความและรูปภาพประกอบสะท้อนทำให้เรารู้ได้ว่าเป็นเว็บไซต์ที่สื่อถึงการท่องเที่ยวเกี่ยวกับชาวเขาควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ตั้งแต่การตั้งชื่อเว็บไซต์อันแสดงถึงการท่องเที่ยวชาวเขา และเน้นการย้ายสร้างเป็นแถบชื่อเว็บไซต์มีภาพทิวทัศน์ไร่ข้าวบนพื้นคอยเป็นพื้นหลังจัดวางตำแหน่งอยู่ด้านบนสุดพร้อมติดกรอบสีเทาในทูลหน้าสร้างบรรยากาศครอบคลุมตลอดหน้าเว็บเพจ เสมือนว่าผู้ชมอยู่ท่ามกลางป่าทุกขณะที่อ่านข้อมูล ตลอดจนมีการดึงอารมณ์ร่วมผู้ชมจาก ภาพประกอบเป็นภาพทิวทัศน์กลุ่ม

บ้านไม้ไผ่หมู่บ้านคาตั้งกลุ่มท่ามกลางภูเขาและป่าไม้ แทรกภาพเป็นระยะๆตามหมวดหัวข้อโดยภาพชาวเขาสวมชุดประจำเผ่าในท่วงท่าเต้นรำ ประกอบพิธีกรรมและประเพณีสำคัญหรือนั่งทำกิจกรรมประจำวันบนบ้าน ภาพการ์ตูนชาวเขานบนแผนที่ชนเผ่าออนไลน์ และภาพกิจกรรมนักท่องเที่ยวเดินบนถนนลูกรังผ่านดงป่าสีเขียวและหมู่บ้านชาวเขา เสริมตามโดยภาพแสดงอารมณ์สนุกสนานของกลุ่มนักท่องเที่ยวจากการกระโดดบนถนนพร้อมชูแขน หรือภาพความสุขจากการประกอบอาหารและรับประทานอาหารในบ้านไม้ไผ่ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน ตลอดจนเสนอรูปอาหารชนเผ่าจัดวางบนขันโตกรองพื้นด้วยใบตองสีเขียวชวนรับประทาน นอกจากนี้ผู้จัดทำเว็บไซต์ได้สร้าง“ห้องภาพ” เป็นเวปเพจเฉพาะแสดงวิถีทัศน์ของหมู่บ้านโฮมสเตย์ที่เลือกเสนอภาพบ้านไม้ไผ่หมู่บ้านคา ทุงนาไร่ข้าวสีเขียวอ่อนในฤดูฝน จุดชมวิวทะเลหมอกในช่วงฤดูหนาว ภาพความสามัคคีที่ชาวบ้านรวมแรงสร้างบ้าน หรือภาพประตูลีที่แสดงถึงความเชื่อของชาวอาข่าเป็นต้น

ภาพที่ 3.2 ห้องภาพของเว็บไซต์แสดงวิถีทัศน์หมู่บ้านยะดู

การเน้นจุดสำคัญที่ผู้จัดทำต้องการจะสื่อถึงการท่องเที่ยวชาวเขา คือ ตัวเนื้อหาที่มุ่งเน้นเสนอการท่องเที่ยวโฮมสเตย์หมู่บ้านชาวเขาเป็นหลักและขยายภาพเป็นหัวข้อเรื่องและจัดทำเป็นหน้าเวปเพจเฉพาะที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในหัวข้อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเสนอหัวข้อ “โปรแกรมท่องเที่ยว” และ “แนะนำหมู่บ้าน โฮมสเตย์” เป็นหัวเด่นเปิดหัวเรื่องของเว็บไซต์ ชักชวนเข้ามาสัมผัสหมู่บ้าน โฮมสเตย์ในพื้นที่รับผิดชอบของโครงการอันได้แก่ หมู่บ้านอาพักหมู่บ้านยะดู และบ้านหุดแล แล้วค่อยขยายข้อมูลเป็นหน้าเวปเพจเฉพาะปูพื้นฐานถึงลักษณะของ

โครงการว่าเป็นการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่ยึดปฏิบัติตามแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งสามารถสรุปเนื้อหาการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พร้อมภาพประกอบนักท่องเที่ยวทำอาหารร่วมกับเจ้าของบ้านภายในบ้านไม้ไผ่ ที่ผู้จัดทำนำเสนอต่อผู้ชมเวปไซด์ถึงรูปแบบการท่องเที่ยว และข้อควรปฏิบัติ ดังนี้

“โฮมสเตย์ การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ นักท่องเที่ยวจะได้ปฏิบัติตนเหมือนกับชีวิตประจำวันของชาวบ้าน เช่น เช้าขึ้นทำอาหาร เตรียมข้าวห่อไปทานกลางวัน สายหน่อยออกไปทำไร่ทำนา ปลูกผัก ผู้หญิงอาจอยู่บ้านทำงานฝีมือ ทอผ้า จักสาน ได้รับประทานอาหาร ท้องถิ่น ซึ่งอาจเก็บผัก ตกปลาตนเอง ได้เรียนรู้วิถีชีวิตของผู้คนที่ต่างไปจากที่เราเป็นอยู่.....ข้อควรปฏิบัติก่อนออกเดินทางศึกษาข้อมูลของสถานที่และทำความเข้าใจกับเรื่องราวของชุมชน เช่น ขนบประเพณี ความเชื่อของผู้คนในท้องถิ่น เพื่อจะได้ประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม.....สิ่งที่นักท่องเที่ยวควรปฏิบัติในการเข้าพักต้องปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน.....ต้องช่วยกันดูแลรักษาความสวยงามของธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชนไว้ให้นานที่สุดและ นักท่องเที่ยวต้องปฏิบัติตาม กฎ ที่วางไว้”

นอกจากนั้นมีการเสนอข้อมูลทางชาติพันธุ์เพื่อแสดงถึงลักษณะเฉพาะของโฮมสเตย์ที่โดดเด่นต่างจากแหล่งอื่นๆ เป็นการบรรยายภาพลักษณะชาวเขาเพื่อสร้างมนต์เสน่ห์และความเข้าใจต่อนักท่องเที่ยวก่อนเดินทาง โดยผู้จัดทำได้เลือกใช้คำว่า “คนชนเผ่า” ตามแบบแนวทางการทำงานของมูลนิธิห่มเงาในการหลีกเลี่ยงการใช้คำว่า “ชาวเขา” ที่นัยยะเป็นชนกลุ่มน้อยของประเทศ และเลือกเสนอความเป็นชาติพันธุ์เฉพาะกลุ่มชาวลานูและอาข่า ซึ่งเป็นกลุ่มชนเผ่าในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโครงการ คัดเสนอความเป็นชาติพันธุ์ที่สอดคล้องกับจุดขายของการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์อย่างเช่น หัวข้อ “อาหารคนชนเผ่า” นำเสนอว่าอาหารตามแบบฉบับของชาวอาข่าและลาหูนั้นมีลักษณะเน้นการทานอาหารประเภทข้าว พืชผักสมุนไพร แมลง สัตว์เล็กชนิดต่างๆ หัวข้อ “วิถีชีวิตคนชนเผ่า” บนการนำเสนอว่าเป็นชนเผ่าที่มีลักษณะนิสัยรักสันโดษ จะอยู่กันเป็นกลุ่มก้อนเล็กๆ มีวิถีชีวิตที่พึ่งพาตนเอง และเลือกนำเสนอด้านวัฒนธรรมประเพณีชาวเขาในลักษณะว่ามีเอกลักษณ์ของตัวเองและยังคงไว้ซึ่งความเชื่อดั้งเดิม พร้อมกับนำเสนอ “ปฏิทินวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชาวไทยภูเขา” เป็นเมนูวัฒนธรรมกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเลือกสรรตามความสนใจ และสามารถเข้ามาเรียนรู้วิถีชนเผ่าได้ตลอดทั้งปี พร้อมเสริมเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยเพิ่มเสน่ห์คนชนเผ่าผ่านหัวข้อ “นิทานชนเผ่า” และนักท่องเที่ยวสามารถหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคนชนเผ่าโดยการคลิก “แผนที่ชนเผ่าออนไลน์” เพื่อเชื่อมต่อไปโครงการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติชาวนาออนไลน์หนึ่งใน

โครงการของมูลนิธิที่จะนำเสนอข้อมูลเชิงชาติพันธุ์วรรณนาและการเก็บข้อมูลภาคสนามที่เกิดจากประสบการณ์ทำงานของมูลนิธิหุ่นเงากับชาวเขา

เวปไซค์มีการนำเสนอเรื่องเล่าของแขกผู้เคยเยือนผ่านการเขียนบทความเสนอภาพลักษณ์โฮมสเตย์อย่างบนประสบการณ์จริงของนักท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นความปรารถนา นักท่องเที่ยวให้เดินทางท่องเที่ยวไปกับโครงการท่องเที่ยวชนเผ่าเที่ยว ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ของโครงการที่ปรากฏขึ้นบนบทความจึงในลักษณะเป็นการเดินทางสามารถพิสูจน์ถึงการต่อสู้ของนักท่องเที่ยวอันแสดงถึงความภาคภูมิใจบนความสำเร็จจากเดินป่าผ่านเส้นทางยากลำบาก และเป็นการเดินทางแห่งมิตรภาพจากการร่วมพักบ้าน โฮมสเตย์ดังที่ผู้บทความเขียนว่า **“สุดท้ายสิ่งที่เก็บมาคือรอยยิ้มของเจ้าบ้าน”** นอกจากนี้ผู้จัดทำยังจัดทำกระดานข่าวแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามการกำหนดหัวข้อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชนเผ่าและเสนอเวปเครือข่ายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวธรรมชาติและชาวเขา เป็นการแสดงถึงจุดยืนว่าผู้เข้าชมเวปไซค์พบกลุ่มบุคคลผู้สนใจการท่องเที่ยวแบบประเภทเดียวกัน

ส่วนประกอบสุดท้ายของเวปไซค์ hilltribetour คือแนะนำโครงการท่องเที่ยวชนเผ่า โดยเริ่มจากอธิบายถึงที่มาของโครงการว่าเป็นการดำเนินการของมูลนิธิหุ่นเงาจากการเกริ่นนำถึงมูลนิธิหุ่นเงาว่าเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ดำเนินงานกับพี่น้องชนเผ่าในตำบลแม่ยาว อ.เมือง จังหวัดเชียงราย ตำบลแม่ยาว ซึ่งมีสภาพภูมิประเทศเป็นหุบเขาสลับซับซ้อน มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติป่าเขาวิเวททัศน์ที่งดงาม อุดมด้วยความหลากหลายทางความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตแบบชนเผ่าดั้งเดิมของพี่น้องชนเผ่า ล่าหู่, อาข่า, เย้า และภายใต้สภาพภูมิประเทศของตำบลแม่ยาวดังกล่าวแสดงถึงลักษณะเด่นของพื้นที่นั้นเหมาะแก่การท่องเที่ยวตามข้อความมูลนิธิหุ่นเงาได้นำเสนอบนเวปไซค์ว่า **“เป็นเสน่ห์อีกรูปแบบหนึ่งของภาคเหนือตอนบน”** จึงเป็นที่มาการประสานร่วมมือระหว่างมูลนิธิหุ่นเงา และพี่น้องชาวไทยภูเขา บ้านห้วยแม่ซ้าย ตำบลแม่ยาว ในการดำเนินจัดตั้งโครงการท่องเที่ยวชนเผ่าขึ้น ซึ่งให้พี่น้องชนเผ่ามีส่วนร่วมจากการดำเนินจัดการท่องเที่ยว โดยตัวชุมชนเอง ส่วนวัตถุประสงค์ของโครงการผู้จัดทำเสนอว่ามีความตั้งใจก่อให้เกิดการสร้างงาน กระจายรายได้แก่คนในชุมชน และชุมชนสามารถฟื้นฟู อนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม นอกจากนี้ผู้จัดทำได้เพิ่มความน่าสนใจต่อรูปแบบการท่องเที่ยวของโครงการว่ามีลักษณะเฉพาะก่อนการปิดท้ายโดยการเชิญนักท่องเที่ยวที่ชอบรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และวัฒนธรรม ให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับโครงการว่า

“รูปแบบการดำเนินงานการท่องเที่ยวชนเผ่าเป็นการท่องเที่ยวที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการจัดการเรื่องการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน อันยึดแนวคิด นักท่องเที่ยวเป็นดังเพื่อน และญาติมิตรชุมชน อีกทั้งเป็นการส่งเสริมกิจกรรมให้เกิดการฟื้นฟู และอนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบชนเผ่า และยังช่วยประชาสัมพันธ์ขยายแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม อันเป็นการเร่งสร้างกำลังคนที่เป็นคนในชุมชน ให้เข้ามามีบทบาทในการท่องเที่ยวของชุมชนให้มากที่สุดพร้อมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอันเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น”

ส่วนเนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวข้องกับโฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะดูนั้นคือหัวข้อ“โปรแกรมการท่องเที่ยว” และกำกับขยายภาพโฮมสเตย์โดยการแทรกความเป็นชาติพันธุ์ลานูในหัวข้อ“อาหารคนชนเผ่า” “ปฏิทินวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชาวไทยภูเขา” และ“นิทานชนเผ่า” พร้อมรูปภาพหมู่บ้านยะดูแทรกกระจายในหน้าเวปเพจ โดยหัวข้อ “โปรแกรมทัวร์” เป็นการนำเสนอโฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะดูด้วยตรงที่แทรกอยู่ในโปรแกรมเคาท์ดาว์น เคล้าทะเลหมอก บ้านยะดู ช่วงวันที่ 31 ธันวาคม 2552 ถึง วันที่ 2 มกราคม 2553 โดยเริ่มจากนัดรวมตัว ณ สถานที่ขนส่งจังหวัดเชียงรายในช่วงเช้าของวันที่ 31 ธันวาคม 2552 ซึ่งจะมีทีมงานของมูลนิธิไปรับพร้อมพาไปเที่ยวชมวัดร่องขุนและสักการะอนุสาวรีย์พ่อขุนเม็งราย ก่อนจะพานักท่องเที่ยวเข้ามาที่มูลนิธิหุบเงา เพื่อเตรียมตัวกันก่อนเดินทางขึ้นดอย และออกเดินทางในช่วงบ่ายโดยการนั่งช้างจากบ้านรวมมิตรมุ่งสู่บ้านยะดูและเดินเท้าต่อไปจุดชมวิวทะเลหมอกบ้านยะดูเพื่อคืนนี้จะกางเต็นท์นอนดูดาวและเคาท์ดาว์นนับถอยหลังต้อนรับปีใหม่ ส่วนวันที่ 1 มกราคม 2553 เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวที่ดำเนินในโฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะดูตลอดทั้งวันทั้งคืน ซึ่งผู้จัดทำนำเสนอ โปรแกรมทัวร์ผ่านการใช้ภาษาพูดและเป็นกันเองแบ่งโปรแกรมเป็นสามช่วงเวลาดังนี้

ช่วงเช้าผู้ชักชวนให้ชมจุดเด่นของโปรแกรมนี้คือการชมทะเลหมอกยามและถึงความสนใจเข้าสู่บ้านยะดูว่าเป็นหมู่บ้านชาวลานูที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิตดั้งเดิมและมีโอกาสร่วมกิจกรรม กับชาวบ้าน โดยเสนอเป็นข้อความบนเวปไซด์ดังนี้

“สาย ๆ หน่อยเดินทางเท้าลงมาตามเส้นทางเดิมที่ใช้เดินขึ้นไปจุดชมวิว เราจะเดินย้อนกลับลงมายังบ้านยะดู เพื่อมาเรียนรู้วิถีที่น้องชนเผ่าชาวลานูที่ยังนับถือวิถีแบบดั้งเดิมอยู่ถึงบ้านยะดู เก็บของสำภาระของท่านเข้าบ้านพักให้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว รับประทานอาหารมือเที่ยงกันให้อร่อยนะครับ ท่านใดอยากจะทำกับข้าวฝีมือของตัวเองก็เรียนเชิญได้เลยนะครับเข้าครัวไปทำกับข้าวร่วมกับชาวบ้าน”

ช่วงบ่าย นำเสนอจุดเด่นกิจกรรมช่วงบ่ายในบ้านยะดูคือนักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมหมู่บ้านและชักชวนให้สวมชุดชาวลาหู่ผ่านการพูดคุยกับชาวลาหู่ในหมู่บ้าน เสริมด้วยการบรรยายอากาศในหมู่บ้านนั้นเสนอเป็นข้อความบนเวปไซด์ดังนี้

“ช่วงบ่ายนี้ผมจะให้ท่านได้เยี่ยมชมหมู่บ้านและ สอบถามข้อมูลที่ท่านอยากรู้กับชาวบ้าน ยะดูกันเองเลยครับ ท่านใดอยากจะใส่ชุด ลาหู่ ก็ลองสอบถามดูนะครับ เพราะคืนนี้ท่าน อาจจะต้องได้ใส่ชุดประจำเผ่าลาหู่ช่วงเวลานี้เชิญท่านตามอธยาศรียเลขนะครับ แต่เก็บแรงไว้สำหรับคืนนี้ด้วยนะครับ เพราะจะมีการแสดงของพี่น้องลาหู่ ของบ้านยะดูให้ท่านได้ชม และร่วมวงด้วย อย่าลืมให้รีบอาบน้ำแต่หัววันนะครับ เพราะค่ำคืนเย็นย่ำ อากาศหนาวครับ”

ช่วงค่ำ จุดสนใจที่ผู้จัดทำเสนอคือ เต็นจะคี บนการนำเสนอว่าเป็นประเพณีและความเชื่อของชาวลาหู่มาแต่ดั้งเดิม และชักชวนเพิ่มบรรยากาศให้สวมชุดชาวลาหู่โดยเสนอเป็นข้อความบนเวปไซด์ดังนี้

“ค่ำคืน เตรียมตัวชมการแสดงเต็นจะคี ซึ่งเป็นการแสดงการเต้นรอบกองไฟประจำเผ่าลาหู่การเต้นจะคีเป็นการเต้นตามประเพณีและความเชื่อของพี่น้องชาวลาหู่มาแต่ดั้งเดิม จะใช้เป็นประจำในประเพณี กินวอ หรือปีใหม่ของพี่น้องชาวลาหู่ครับแต่ในค่ำคืนนี้จะเป็นการแสดงให้ท่านได้ชมและร่วมเต้นจะคีด้วย คืนนี้ท่านคงต้องได้ใส่ชุดของพี่น้องลาหู่กันแล้วหละครับเพื่อให้เข้ากับบรรยากาศของการเต้นจะคีและเป็นการให้เกียรติกับประเพณีของพี่น้องชาวลาหู่ด้วยครับ เสร็จจากการเต้นจะคีแล้ว ท่านใดอยากจะพักผ่อนก็เรียนเชิญพักผ่อนกันได้ครับ”

ส่วนในวันที่ 2 มกราคม 2553 รายละเอียดที่นำเสนอเป็นการเดินทางกลับพร้อมแวะชม น้ำตกห้วยพิพิธภัณฑ์ชนเผ่า และกลับเข้าสู่มูลนิธิหุ่นเงาพร้อมส่งนักท่องเที่ยวกลับสถานนีขนส่ง เชียงรายถือว่าเป็นการปิดโปรแกรมทัวร์เคาท์ดาวัน เคล่าทะเลหมอก บ้านยะดู

จากการนำเสนอในหัวข้อ“โปรแกรมการท่องเที่ยว” บนเวปไซด์ ภาพลักษณ์โฮมสเตย์ชาวลาหู่บ้านยะดูปรากฏนั้นเป็นการท่องเที่ยวที่มีลักษณะที่ผ่อนคลายดูเป็นกันเองมากกว่าบริษัททัวร์ เพราะผู้จัดทำเลือกใช้ภาษาพูดแบบง่ายๆแล้วใช้สรรพนามสื่อสารพูดคุยกับผู้ชม อีกทั้งการเดินทางก็มีใช่เป็นการผจญภัยค้นหาหมู่บ้านที่มีใครรู้จักมากนักเพราะนักท่องเที่ยวทราบถึงเป้าหมายเดินทางที่แน่นอนและมีความรู้สึกอุ่นใจจากการที่เวปไซด์มีการระบุชื่อหมู่บ้านยะดูพร้อมการเดินทางร่วมไปกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิหุ่นเงา แต่ถึงอย่างไรภาพลักษณ์ที่ปรากฏในโปรแกรมทัวร์โฮมสเตย์ชาวลาหู่

บ้านยะคูมีลักษณะที่คล้ายการนำเสนอของบริษัททัวร์ในการนำเสนอว่าบ้านยะคูนั้นอยู่ห่างไกล ใช้เวลาเดินทางตั้งแต่ช่วงเวลาย่ำจนถึงช่วงเย็นบนเส้นทางทุระกันดารผ่านการใช้พาหนะเฉพาะรถ กระบะของมูลนิธิ นั่งช้าง การเดินเท้าเท่านั้น แต่ทางภูมิทัศน์มีภาพลักษณ์โดดเด่นกว่าบริษัททัวร์ เพราะมีการจัดการระบายสีภาพที่ตั้งหมู่บ้านยะคูให้มีความงดงามผ่านการสื่อสารในโปรแกรมทัวร์ ว่ามีที่ตั้งในบริเวณเดียวกับจุดชมวิวยะลุมอกภายใต้ชื่อ “จุดชมวิวยะลุมอกบ้านยะคู” ที่เต็มไปด้วยดวงดาวเต็มท้องฟ้าในยามค่ำคืนและอากาศหนาวเย็น ตามข้อความที่ผู้จัดทำเตือนต่อนักท่องเที่ยวให้อาบน้ำว่า **“อย่าลืมให้รีบอาบน้ำแต่หัววันนะครับ เพราะค่ำคืนเย็นย่ำอากาศหนาวครับ”** ส่วนภาพลักษณ์ชาวลาหู่บ้านยะคูที่ปรากฏนั้นมีลักษณะเป็นเสมือนญาติมิตรกับนักท่องเที่ยว ผ่านการเลือกใช้สรรพนามเรียกว่าชาวบ้านว่า “พี่น้องชนเผ่าชาวลาหู่” คืออารมณ์ร่วมนักท่องเที่ยว เกิดความรู้สึกว่าบ้านยะคูเป็นหมู่บ้านเปิดและได้รับอนุญาตจากพี่น้องชนเผ่าให้สามารถเดินทางท่องเที่ยวหรือเยี่ยมพัก บนความยินดีต้อนรับพร้อมเปิดโอกาสสอบถามถึงวิถีชีวิตและร่วมกิจกรรมกับชาวลาหู่ได้อย่างเป็นมิตรและไม่รบกวนความเป็นอยู่แต่อย่างใด ดังเช่นผู้จัดทำเสนอว่า **“ท่านใดอยากจะทำกับข้าวฝีมือของตัวเองก็เรียนเชิญได้เลย..... ช่วงบ่ายนี้ผมจะให้ท่านได้ดื่มชมหมู่บ้าน และ สอบถามข้อมูลที่ท่านอยากรู้กับชาวบ้านยะคูกันเองเลยครับ ท่านใดอยากจะใส่ชุด ลาหู่ ก็ลอง สอบถามดูนะครับ”**

นอกจากนั้นภาพปรากฏชาวลาหู่บ้านยะคูยังถูกนำเสนอว่ามีเอกลักษณ์ประจำตัวชาวลาหู่ คือ การเต้นจะคีให้ เป็นสัญลักษณ์ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาสัมผัสประเพณีความเชื่อของชาวลาหู่พร้อมอธิบายเพิ่มน้ำหนักระบุเป็นประเพณีสำคัญดังการนำเสนอข้อความนี้ **“การเต้นจะคี เป็นการเต้นตามประเพณีและความเชื่อของพี่น้องชาวลาหู่มาแต่ดั้งเดิม จะใช้เป็นประจำในประเพณี กินวอ หรือปีใหม่ของพี่น้องชาวลาหู่ครับ”** ทั้งนี้ภาพลักษณ์วิถีชีวิตชาวลาหู่ที่ปรากฏนั้นเป็นลักษณะวิถีชีวิตดั้งเดิมเพราะผู้จัดทำเลือกใช้ว่า **“วิถีพี่น้องชนเผ่าชาวลาหู่ที่ยังนับถือวิถีแบบดั้งเดิมอยู่”** เน้นย้ำและครอบคลุมเข้าใจถึงวิถีชีวิตชาวลาหู่ทั้งหมดที่ปรากฏในหน้าเวปเพจโปรแกรมทัวร์

ส่วนหัวข้อ “อาหารคนชนเผ่า” “ปฏิทินวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชาวไทยภูเขา” และ “นิทานชนเผ่า” ได้ขยายเสริมต่อลักษณะทางชาติพันธุ์ให้ภาพลักษณ์ชาวลาหู่บ้านยะคู เป็นพี่น้องชนเผ่าที่มีการกินการอยู่ที่เรียบง่ายจากการปลูกข้าวไร่และเก็บผักและสมุนไพรตามป่า มีวิถีชีวิตโดยรวมแบบไม่ฟุ่มเฟือยไม่พึ่งพาความทันสมัยแต่สอดคล้องพึ่งพาพื้นป่าและธรรมชาติ ดังการเสนอข้อความในหัวข้อ “อาหารคนชนเผ่า” พร้อมแทรกภาพกลุ่มหญิงชาวเขาสวมชุดประจำเผ่า นั่งมัดพืชผักวางบนใบตองและภาพแขวงเนื้อหมูบนหิ้งบูชาเทศกาลกินวอภายในบ้านดังนี้

“อาหารตามแบบฉบับของชาวอาข่าและลาหู่ จะเน้นการทานอาหารประเภทข้าว พืชผัก สมุนไพร แมลง สัตว์เล็กชนิดต่างๆ ที่หาได้ตามฤดูกาล ชนเผ่าจะปลูกข้าว ในฤดู เก็บเกี่ยวจะเก็บไว้ใช้กินตลอดทั้งปี ผักและสมุนไพรก็จะหาเก็บได้ตามป่า ห้วยน้ำ หรือ ปลูกไว้บริเวณหมู่บ้าน อาหารส่วนใหญ่จะเป็นประเภทต้ม และไม่ใช้น้ำมันพืช หรือ เครื่องปรุงรสที่ฟุ่มเฟือยโดยปกติแล้วในแต่ละมื้อจะไม่มีเนื้อสัตว์ นอกจากนี้ในช่วงที่มี งานเทศกาล หรืองานพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การเสียดู การทำผัดประเพณี การไหว้การ บวงสรวงผี และบรรพบุรุษ ก็จะมีการฆ่าหมู ไก่ หรือ แพะ หลังจากการบวงสรวงจะนำ เนื้อสัตว์ที่เหลือ จะนำมาประกอบอาหาร ด้วยวิถีชีวิตที่พึ่งพาป่าและธรรมชาติเช่นนี้เอง จึงทำให้ชาวลาหู่มีสุขภาพดี”

นอกจากภาพลักษณ์วิถีชีวิตกินอยู่เรียบง่ายพึ่งพาธรรมชาติ ชาวลาหู่บ้านยะดู่ยังถูก อธิบายเพิ่มในด้านวิถีชีวิตและประเพณีวัฒนธรรมของชาวลาหู่ว่าเป็นชนเผ่าที่ดำเนินชีวิตสอดคล้อง ไปกับการประกอบพิธีและประเพณีความเชื่อตามแบบฉบับชาวลาหู่โดยจัดเสนอให้เป็นภาพลักษณ์ ชุดสำเร็จรูปจับ “วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ชาวลาหู่” และ “วัฒนธรรม” เป็น กลุ่มขนาดจัดหมวดแบ่งตาม เดือนพร้อมเพิ่มบรรยากาศโดยภาพประกอบธรรมชาติป่าเขา ภาพชาวลาหู่สวมชุดประจำเผ่าทำไร่ ทำนาและประกอบพิธีกรรม ดังตัวอย่างกิจกรรมเดือนตุลาคมที่นำเสนอว่า “วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ชาว ลาหู่จะเกี่ยวข้าวคอก เก็บพืชผลในไร่และหาหนอนไม้ไผ่,หาหน่อไม้ไร่ “วัฒนธรรม” จะมีประเพณี จัดพิธีกินข้าวใหม่” เป็นต้น ส่วนหัวข้อ “นิทานชนเผ่า” นั้นก็เป็นการเสริมภาพลักษณ์ชาวลาหู่เป็น กลุ่มพี่น้องชนเผ่าที่มีภูมิปัญญาใช้เรื่องเล่านิทานที่มีเนื้อหาอุปมาจะเกี่ยวกับคน สัตว์ พืช ภูมิประเทศ และสภาพแวดล้อม หรือสิ่งอยู่จริงพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน มาเป็นพื้นฐานสร้างระบบความเชื่อ ของชาวลาหู่ผ่านความสัมพันธ์ระหว่างผู้อาวุโสในการนำนิทานอุปมาใช้เป็นเครื่องมือในการ อธิบายเพื่ออ้างอิงถึงกฎเกณฑ์ในการดำรงชีวิตแก่ลูกหลานชาวลาหู่

ทั้งนี้ ภาพลักษณ์ชาวลาหู่บ้านยะดู่มีใจจำกัดแค่การเสนอของโปรแกรมทัวร์ และการขยาย ข้อมูลชาติพันธุ์ทางด้านอาหารวิถีชีวิตและวัฒนธรรมข้างต้นเท่านั้น ภาพลักษณ์นั้นยังมิ ความสัมพันธ์กับการนำเสนอของเว็บไซต์ ที่เน้นมุ่งเสนอการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ เป็นสำคัญมุ่ง หมู่บ้านยะดู่จึงมิใช่หมู่บ้านชาวลาหู่ทั่วไป แต่ถูกฉายภาพปรากฏเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวแบบโฮมส เตย์บนความเป็นชาวลาหู่ที่มีวิถีชีวิตและการดำเนินชีวิตประจำวันแตกต่างจากชีวิตของนักท่องเที่ยว อันเป็นจุดเด่นของหมู่บ้าน และพร้อมเปิดรับนักท่องเที่ยวเข้ามาเรียนรู้และปฏิบัติร่วมการดำเนิน ชีวิตประจำวันของชาวลาหู่ดังที่ผู้จัดทำเสนอข้อความเชื่อเชิญนักท่องเที่ยวว่า “นักท่องเที่ยวจะได้ ปฏิบัติตนเหมือนกับชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ได้รับประทานอาหาร ท้องถิ่น กันเอง และได้

เรียนรู้วิถีชีวิตของผู้คนที่ต่างไปจากที่เราเป็นอยู่” ทั้งนี้ภายใต้ยึดปฏิบัติตามแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังกล่าว ภาพลักษณ์โฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะคูจึงมีความหมายเพิ่มเป็นชุมชนชาวลานูที่มีจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน อันสามารถจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อธรรมชาติวัฒนธรรม บวกกับการนำเสนอหัวข้อ “เกี่ยวกับโครงการการท่องเที่ยวชนเผ่า” ของมูลนิธิหุ่นเงาเข้ามาเน้นย้ำการมีส่วนร่วมในการจัดการเรื่องการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน พร้อมเสริมความว่าการดำเนินโฮมสเตย์บ้านชาวลานูบ้านยะคูจะเป็นตัวช่วยกระจายรายได้แก่ชุมชนและส่งเสริมกิจกรรมให้เกิดการฟื้นฟู และอนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบชนเผ่า บ้านยะคูจึงกลายเป็นหมู่บ้านชาวลานูที่ทรงคุณค่าตามแบบฉบับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุดมด้วยประโยชน์ต่อสังคมตามแนวการทำงานของมูลนิธิหุ่นเงา และเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยือนย่อมต้องปฏิบัติตนเรียนรู้วิถีชีวิตอย่างเข้าใจ และเคารพต่อชุมชนเพื่อเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ต่อวัฒนธรรมชาวลานู

นอกจากนั้นภาพลักษณ์ของโฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะคูยังคล้ายตามรูปภาพประกอบบนเว็บไซต์ ชาวลานูจึงเป็นชนที่มีที่ตั่งบนป่าเขาเขียวจาง มีชีวิตผูกติดกับการทำไร่ ดำรงไว้ซึ่งประเพณีความเชื่อดั้งเดิมและสวมชุดประจำเผ่าประกอบกิจกรรมต่างในชีวิตประจำท่ามกลางความสมัครสมานสามัคคีในการร่วมกิจกรรมชุมชนและประกอบพิธีกรรมของชุมชน ตามภาพประกอบที่ผู้จัดทำเลือกนำเสนอ ทั้งนี้ยังมีองค์ประกอบอื่นๆ ในเว็บไซต์ยังเพิ่มขยายภาพลักษณ์โฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะคูให้หลากหลายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น การนำเสนอเรื่องเล่าของแขกผู้เคยเยือนผ่านการเขียนบทความอ้างบนประสบการณ์จริงเพื่อกระตุ้นความปรารถนานักท่องเที่ยวให้เดินทางท่องเที่ยวเสริมภาพลักษณ์โฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะคูให้มีความน่าชมแสนประทับใจ คุสนุกสนานและทำทนายมากขึ้น ผ่านการคัดเลือกเสนอแต่รูปภาพแสนประทับใจและบทความนักท่องเที่ยวซึ่งมีแต่เนื้อหาความสนุก นอกจากนี้ทางมูลนิธิหุ่นเงายังจัดทำเว็บไซต์ภาคภาษาอังกฤษแยกอีกหนึ่งเว็บไซต์เพื่อนำเสนอเฉพาะกลุ่มชาวต่างชาติด้วยเฉพาะรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 3.3 การจัดรูปแบบนำเสนอหน้าหลักเว็บไซต์ภาคภาษาอังกฤษ

เนื้อหา ที่นำเสนอชาวต่างชาติจะมีลักษณะที่แตกต่างจากการนำเสนอแก่ชาวไทยโดย การอธิบายเกี่ยวกับชาวเขาจะมีการนำเสนอที่ละเอียดมากกว่าแต่ก็วางอยู่บนข้อมูลทางชาติพันธุ์ เหมือนกันเว็บไซต์ภาคภาษาไทยตามนำเสนอไปแล้ว ดังนี้

ภาพที่ 3.4 การอธิบายเกี่ยวกับชาวเขานบน เว็บไซต์ภาคภาษาอังกฤษ

3.2 ภาพเสนอผ่านปฏิบัติการโปรแกรมท่องเที่ยว

3.2.1 การเดินทางของทัวร์ป่า

จินตนาการบนหน้ากระดาษและเว็บไซต์ได้เริ่มถูกสานต่อเพียงแค่นักท่องเที่ยวก้าวเท้า เดินท่องป่าผจญภัยตาม โปรแกรมทัวร์ โดยเส้นทาง “แบกบริษัททัวร์” นั้นเริ่มต้นตั้งแต่ช่วงเวลา หลังอาหารเช้าตามนัดหมายเพื่อรวมตัว ณ หน้าร้านทัวร์หรือบางครั้งอาจมีบริการพิเศษจากบริษัท ทัวร์นำรถกระบะมารับถึงเกสต์เฮาส์ทั้งนี้อาจมีเพื่อนรวมกลุ่มประมาณ 5-6 คนเป็นตัวหารลดค่าทัวร์ ให้ถูกลงในราคาประมาณ 1800-3000 บาท ซึ่งก่อนเดินทางไค้ป่าที่ทางร้านจัดให้ก็จะเริ่ม โปรแกรมโดยการแนะนำตัวภายใต้ชื่อแฝงที่มีกลิ่นคำภาษาอังกฤษพอให้นักท่องเที่ยวจดจำได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็น โทนี่ หรือ หอมมี เป็นต้น

หลังจากนั้น ไค้ป่าจึงนำกลุ่มนักท่องเที่ยว “แบกบริษัททัวร์” นั่งเรือนหางยาวจากตัวเมือง เชียงรายล่องแม่น้ำกกพุ่งสู่หมู่บ้านกระเหรี่ยงรวมมิตร รับประทานอาหารกลางวันและนั่งช้างเพื่อ

³ ผู้ศึกษาเลือกใช้ “ไค้ป่า” ตามคำนิยามที่ใช้เรียกเฉพาะมัคคุเทศก์นำเที่ยวทัวร์ป่าเพื่อมิให้เกิดความสับสนกับมัคคุเทศก์ทั่วไป อันมีนัยนำไปหาเที่ยวเฉพาะในเขตเมืองเท่านั้น

เดินทางท่องเที่ยวป่ามุงสู่บ้านมุเซอ⁴ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของนักท่องเที่ยวจะเลือกเดินป่าหรือนั่งช้าง โดยเส้นทางเดินป่าและทิวไร่ช้างสู่บ้านมุเซอนั้นมีเส้นขนาดความกว้างเท่ากับหนึ่งคนเดิน และผ่านพื้นที่นาปรางชาวกระเหรี่ยง ช้างห้วยน้ำ เดินเข้าเขตป่า ได้ระดับสูงขึ้นสู่สันคอย เดินผ่านไร่ข้าวชาวมุเซอ และเดินเข้าสู่บ้านยะดูในที่สุด รวมเป็นระยะทาง 7 กิโลเมตร และใช้ระยะเวลาเดินเท้าหรือนั่งช้างประมาณ 2 ชั่วโมง

ตลอดระยะเวลาที่เดินทางนั้นบทพูดของไกด์ป่าจะมีเพียงเล็กน้อย ไม่มีคำอธิบายถึงกำหนดการเดินทาง ลักษณะเส้นทาง ขอบเขตพื้นที่ป่า แม้กระทั่งจุดหมายปลายทางและอาจมีการอธิบายบ้างว่า *“เราจะเดินทางเข้าป่าและนอนบ้านมุเซอในคืนนี้”* โดยมีได้ระบุถึงชื่อหมู่บ้านหรืออธิบายลักษณะทางชาติพันธุ์ของชาวลานูแม่แต่อย่างใด หลังจากนั้นไกด์ป่าจะใช้เวลาส่วนใหญ่กับการเดินนำ และปล่อยให้นักท่องเที่ยวเดินตามเพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ชมธรรมชาติและทำความรู้จักกับเพื่อนรวมกลุ่ม ทั้งนี้ไกด์ป่าผู้นำทางอาจหยุดพักเพื่อตรวจนับจำนวนนักท่องเที่ยวหรือชี้ชวนให้ดูต้นไม้ สัตว์ป่า และผืนไร่ข้าวแทนค่าเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงการดำรงชีวิตชาวมุเซอโดยการทำไร่ข้าวและพึ่งพาธรรมชาติ หลังจากนั้นบทอธิบายถึงบ้านมุเซอจากปากไกด์ป่าอาจเริ่มต้นขึ้นอีกครั้ง เมื่อเริ่มเข้าใกล้หมู่บ้าน ณ บริเวณที่ตั้งศาลาทำพิธีเพื่อแนะนำชื่อชนเผ่า ลักษณะจุดเด่นบ้านมุเซอ ผ่านการอธิบายให้ศาลาทำพิธีเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความเชื่อเรื่องผี ดังตัวอย่างคำพูดของพี่โจ้ ไกด์ป่าอธิบายถึงบ้านมุเซอว่า *“ศาลานี้เป็นที่ทำพิธีบวงสรวงพระเจ้าให้ตนหายจากโรคภัยชาวบ้านหมู่บ้านนี้มีประเพณีดั้งเดิมและยังคงการนับถือผีอยู่”* หลังจากนั้นจึงพาแขกเข้าพักในหมู่บ้านในเวลาประมาณบ่ายสี่โมงโดยเลือกพักเฉพาะ *“บ้านแขกประจำ”* ขึ้นอยู่กับบริษัททัวร์และไกด์ป่าได้ประสานบ้านใดไว้ก่อนแล้ว

3.2.2 การเดินทางของมูลนิธิหุนเงา

ส่วน *“แขกหุนเงา”* หลังจากกรรรับมูลนิธิรับนักท่องเที่ยวจากจุดนัดหมายที่สถานีขนส่งในตัวเมืองเชียงรายในเวลาเช้าแล้ว โปรแกรมการท่องเที่ยวก็จะเริ่มขึ้น ณ มูลนิธิหุนเงาโดยวิธีการเปิดฉายวีดิทัศน์แนะนำมูลนิธิหุนเงาในนามของหน่วยงานที่ทำงานพัฒนากับชาวเขาในพื้นที่พร้อมทั้งแนะนำโครงการท่องเที่ยวชนเผ่าว่าเป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบการอนุรักษ์วัฒนธรรมและวิถีชุมชน นอกจากนี้ทางมูลนิธิยังเสริมกิจกรรมพิเศษเพื่อเตรียมความพร้อมนักท่องเที่ยวก่อนที่จะเข้าไปท่องเที่ยวชนเผ่าผ่านวิธีการบรรยายแบบเป็นกันเองจากเจ้าหน้าที่มูลนิธิโดยการเปิดหน้าจอคอมพิวเตอร์เสนอภาพประกอบกิจกรรมพร้อมคำบรรยายแบบสั้นภายใต้หัวข้อว่า *“Do & Don't”*

⁴ การอธิบายถึงการท่องเที่ยวของ *“แขกบริษัททัวร์”* นี้ ผู้ศึกษาจะเลือกใช้คำว่า *“มุเซอ”* แทนคำว่า *“ชาวลานู”* ตามคำเรียกของไกด์ป่าและบริษัททัวร์ เพื่อแสดงให้เห็นการเสนอภาพลักษณ์ทางชาติพันธุ์ภายใต้กรอบการนำเสนอเฉพาะ *“แขกบริษัททัวร์”* ส่วน *“บ้านมุเซอ”* ในบริบทนี้จึงหมายถึงหมู่บ้านยะดูนั่นเอง

ผสมเทคนิคแก้มอารมณ์ขันสร้างบรรยากาศผ่อนคลายดังคำตอบของเจ้าหน้าที่มูลนิธิพุตติงการเตรียมตัวนักท่องเที่ยวว่า

“ให้สมกับอารมณ์ผ่อนคลายไม่ใช่วิชาการตึงเครียด เพราะว่าเขามาเที่ยวไม่มาทำงาน วิชาการนะจ๊ะ แทรกคำพูดติดตลกไปนิดหน่อย สิ่งที่ไม่ don't ก็คือไม่ให้ควรมีเพศสปีในบ้าน ขออนุญาตก่อนถ่ายรูป เก็บขยะพลาสติกใส่ถุงเองเพราะชาวบ้านเขาไม่ทิ้งกำจัด แต่งกายให้สุภาพ อะไรทำนองนี้ ส่วนDoเราก็จะชวนว่าถ้าขึ้นไปคุณอาจช่วยทำงานบ้านได้นะ หรือเลือกที่จะเดินเล่นชมหมู่บ้านและเล่นกับเด็กก็ได้ และอย่าลืมอุดหนุนสินค้าหัตถกรรมของชาวด้อยละกัน ประมาณนี้”

ภาพที่ 3.5 ภาพประกอบกิจกรรม“Do & Don't” ข้อห้ามมีเพศสัมพันธ์ในบ้านพักโฮมสเตย์

และจบกิจกรรมการเตรียมตัวโดยการแนะนำตัว “ไกด์หุ่นเงา”⁵ ผู้นำทางและเจ้าหน้าที่โครงการชนเผ่าผู้ช่วยดูแลพร้อมออกเดินทางจากมูลนิธิหุ่นเงาเดินคอยไปยังหมู่บ้านอาพักซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าอาข่าอนพักหนึ่งคืน เช้าวันที่สองจึงเริ่มเดินทางต่อ แวะเข้าชมพิพิธภัณฑ์ชนเผ่าบ้านดิน และเดินขึ้นคอยต่อดังบ้านยะดูในเวลาประมาณบ่ายสาม โมงพร้อมเข้าพัก“บ้านแขกหุ่นเงา” ตามลำดับคิวที่ชาวบ้านจัดลำดับไว้ ทั้งนี้เส้นทางเดินป่าของมูลนิธิจะมีลักษณะเช่นเดียวกับบริษัททัวร์นั่นคือ เดินเลาะผืนไร่เข้าสู่แนวป่าและขึ้นคอยสูงอันมีเป้าหมายทำนองเดียวกันตามคำอธิบายถึงสาเหตุที่มาของเส้นทางของเจ้าหน้าที่โครงการท่องเที่ยวชนเผ่าว่า “เป็นการท่องเที่ยวแบบนิเวศ

⁵ “ไกด์หุ่นเงา” หมายถึง มีคฤเทศก์ท้องถิ่นในพื้นที่การทำงานของมูลนิธิมีทั้งชาวลาหู่และชาวอาข่าที่ผ่านการอบรมจากมูลนิธิเพื่อทำหน้าที่นำเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวชนเผ่า

ต้องเดินป่าดูธรรมชาติเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชาวเขาโดยให้ไกด์ของเราอธิบายผ่านสิ่งที่พบเห็นระหว่างทาง อย่างเช่นเจอฟืชสมุนไพรก็หยิบจับและอธิบายให้นักท่องเที่ยวทันที”

สิ่งที่แตกต่างคือ “ไกด์หุ้เงา” จุดแวะชมและเป้าหมายการเดินทางจะเป็นหมู่บ้านและผู้คนที่มีมูลนิธิเข้าไปสนับสนุนทั้งสิ้น ส่วนบรรยากาศระหว่างเดินทางส่วนมากเป็นเสียงบทสนทนา ระหว่างนักท่องเที่ยวมากกว่าบทพูดของ “ไกด์หุ้เงา” อาจมีบ้างที่ยืมกลับคืน เมื่อ โคนนักท่องเที่ยว แฉวถาม “ไม่พูดบ้างหรือพี่” หรือ “อีกไกลไหมพี่” บทอธิบายยาวยาวอาจเผยออกมาบ้างเมื่อเจ้าหน้าที่มูลนิธิซักถาม ดังตัวอย่างปฏิบัติการของ “จะลี” ไกด์หุ้เงาที่รับดึงใบไม้ใกล้ตัวหลังสิ้นเสียงตะ โจนของเจ้าหน้าที่มูลนิธิ “นี่ใบสาบเลื้อ ใช้รักษาแผลเมื่อเลือดไหลเอาปะแผลให้มันหยุด” พูดจบประโยค “จะลี” ก็หันหลังเดินนำทางต่อทันที

3.2.3 ภูมิทัศน์บ้านยะดู

หลังจากเดินป่าตลอดทั้งวัน ภาพแรกที่ปะทะสายตาและคึงอารมณ์ร่วมของนักท่องเที่ยว “แจกทัวร์” และ “แจกหุ้เงา” ทันทีที่เดินเข้ามาถึงหมู่บ้านยะดูนั้น คือ สภาพภูมิทัศน์ของหมู่บ้านอัน เกาะกลุ่มกันและตั้งถิ่นฐานบนเทือกเขาล้อมรอบไปโดยเนินคอยและไร่ข้าว ตรงกลางหมู่บ้านมีห้วย น้ำไหลผ่านถึงสองสาย ส่วนบ้านเรือนนั้นมีการปลูกสร้างไ้ระดับตามเนินเขาและรวมตัวกันเป็น กลุ่มใหญ่เรียงขนานตามสันเขาด้านบน สภาพบ้านเรือนทุกหลังคาเรือนเป็นบ้านชั้นเดียวยกพื้นสูง พื้นเรือนและฝาบ้านสร้างจากฟากไม้ไผ่ ส่วนหลังคานั้นทำจากหญ้าคา มีบ้านประมาณ 3 หลังคา เท่านั้นที่เริ่มมีการประยุกต์ใช้สาคอนกรีตแทนเสา ไม้และปูหลังคาเป็นกระเบื้องแทนหญ้าคา

ภาพที่ 3.6 ภูมิทัศน์หมู่บ้านชาวล่าหุ้บ้านยะดู

แต่ทั้งนี้มิอาจทำให้บรรยากาศหมู่บ้านไม่โผล่หลุดหายไปเพราะลักษณะบ้านตามรูปภาพ นำเสนอชายโตะทัวร์และเวปไซค์มีจำนวนมากกว่าได้ครอบครองภาพเหมารวมของหมู่บ้านไว้หมดแล้ว นอกจากนั้นภูมิทัศน์ของหมู่บ้านมีองค์ประกอบอันสำคัญคือชาวลาหู่ทั้งชายหญิงสวมชุด เสื้อยืดกางเกงและผ้าถุงสีหม่นแก่กึ่งหน้ากึ่งตาทำกิจวัตรประจำวันทั้งทอผ้า นั่งเล่น สูบบุหรี่ ล้างจาน เลี้ยงลูก แยกพื้นกลับจากไร่ ให้อาหารสัตว์ เป็นต้น บ้างครั้งอาจมีเด็กน้อยหน้าตา จะมุกจะมอมวิ่งเล่นสวนทางไปมา และมีหมูดอยสีดำ ไก่บ้าน สุนัข เดินวนอยู่ใต้ถุนเป็น องค์ประกอบเสริม อันเป็นภาพชีวิตที่นักท่องเที่ยวสามารถพบเห็นตลอดการเดินทางตลอดการเดินทางแต่ ละหลังเพื่อเดินไปเข้าบ้านพักโฮมสเตย์

3.2.4 กิจกรรมท่องเที่ยวภายในหมู่บ้าน

1) นักท่องเที่ยวบริษัททัวร์

“แขกบริษัททัวร์” นั้นไกด์ป่าผู้นำทางจะพาเข้าพัก “บ้านแขกประจำ” ส่วนการดูแล นักท่องเที่ยว เป็นหน้าที่ของไกด์ป่าทั้งหมด เจ้าของบ้านมีเพียงหน้าที่จัดเครื่องนอนพร้อมสถานที่ และหุงข้าวให้พอจำนวนนักท่องเที่ยวเท่านั้น เมื่อนักท่องเที่ยวมาถึง “บ้านแขกประจำ” ไกด์ป่าจะ ดำเนินการแนะนำส่วนนอนพัก ห้องน้ำ และชี้แนะให้นักท่องเที่ยวอาบน้ำชำระส่วนตัว พักผ่อน เดินเล่นเที่ยวชมหมู่บ้าน หรือถ่ายรูปได้ตามอัชฌาศัย ช่วงเวลาพักผ่อนดังกล่าวไกด์ป่าจะปลีกตัวมา ประกอบอาหารเย็นอันมีลูกหาบยัดตุ๋นเตรียมมาให้แล้ว ส่วนกับข้าวที่ทำให้นักท่องเที่ยว รับประทานมักเป็นเมนูเดิมๆที่ชาวต่างชาติพอรับประทานได้อัน ได้แก่ ผัดผักรวม ต้มซุปมันฝรั่งใส่ มะเขือเทศ และแกงกระหรี่ เมื่อถึงเวลาหัวค่ำไกด์จึงเรียกนักท่องเที่ยวมารับประทานอาหารมื้อเย็น แยกกลุ่มต่างหากกับเจ้าของบ้าน หลังจากมื้ออาหารไกด์อาจเชียร์แขกให้ซื้อ เบียร์ น้ำอัดลม ของที่ ระลึกหรือให้รับบริการนวดจากเจ้าของบ้าน กิจกรรมหลังจากนั้นอาจเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวชม การแสดงเต้นจะคี หรือแบ่งช่วงเวลาปล่อยให้ให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาส่วนตัว สนทนาพูดคุยระหว่าง กลุ่ม อ่านหนังสือ นั่งชมบรรยากาศ หรือชักชวนนักท่องเที่ยวดื่มเบียร์สร้างความสนุกสนานเฮฮา จนถึงดึกแล้วเข้านอน ตื่นนอนอีกครั้งในช่วงเวลาเปิด โมงเช้าพร้อมรับประทานอาหารเช้าที่ไกด์จัด ให้ประกอบด้วย กาแฟขนมปัง เนย แยมผลไม้ และในเวลาสิบ โมงจึงเริ่มออกเดินทางไปหมู่บ้าน ต่อ ไป หรือแวะน้ำตกห้วยแม่ซ้ายและกลับเข้าตัวเมืองทันที ซึ่งตลอดระยะเวลาที่พัก “บ้านแขก ประจำ” นักท่องเที่ยวแทบไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของบ้าน การสื่อสารพูดคุยอยู่เฉพาะเพื่อนร่วมทาง และไกด์ป่าเท่านั้น

2) นักท่องเที่ยวหุนเงา

ส่วนบ้านพักโฮมสเตย์ “แขกหุนเงา” จะถูกจัดให้เข้าพัก “บ้านแขกหุนเงา” โดยมีเจ้าของ บ้านทำหน้าที่ดูแล เมื่อไกด์หุนเงาส่งแขกถึงตัวบ้านพร้อมแนะนำให้อาบน้ำพักผ่อนรับประทาน

อาหารเย็นและแจ้งกำหนดการแสดงเป็นที่เรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นเจ้าของบ้านจะรับช่วงต่อในการดูแลนักท่องเที่ยวทั้งหมด ตั้งแต่พาไปชี้จุดนอนบริเวณกลางบ้านริมเตาไฟ รวมถึงประกอบอาหารเย็นทั้งนี้นักท่องเที่ยวอาจเข้ามาช่วยประกอบอาหารและสอบถามพูดคุยด้วยแต่ส่วนมากเจ้าของบ้านมักพูดคุยเพียงเล็กน้อยและจะอ้อมอ้อมเป็นคำตอบ หลังจากนั้นเมื่อทำอาหารเสร็จแล้วเจ้าของบ้านจะยกขัน โถกหวยเสริฟอาหารพร้อมน้ำชาในกระบอกไม้ไผ่ ซึ่งเมนูอาหารจะประกอบไปด้วย แกงและผัดผักตามฤดูกาล ไข่เจียว และน้ำพริกลาหู่ ทั้งนี้ส่วนมากจะมีตัวแทนเจ้าของบ้านเพียงหนึ่งคนเท่านั้นที่รับประทานอาหารร่วมกับนักท่องเที่ยว ส่วนบรรยากาศระหว่างรับประทานอาหารอาจมีบทพูดสนทนาไม่มากนัก เนื่องจากเจ้าของบ้านจะตอบคำถามสั้นๆหรือเลือกใช้วิธีสบตาโยนประเด็นให้ไกด์หุ่นเงาตอบคำถามแทน หรือบางครั้งก็มียอมตอบแต่ใช้วิธียิ้มตอบรับแบบเสียบนั่งแทน

ภาพที่ 3.6 รายการอาหาร “นักท่องเที่ยวหุ่นเงา”

หลังมื้ออาหารเย็นเจ้าของบ้าน “แขกหุ่นเงา” ก็จะดำเนินการเตรียมชุดลาหู่ซึ่งชวนสะกิดผ่านไกด์หุ่นเงาสื่อสารให้นักท่องเที่ยวสวมใส่เพื่อร่วมเดินจะคีซึ่งระหว่างรอการแสดงนั้น เจ้าของบ้านและเพื่อนบ้านอาจมาเสนอขายของที่ระลึกทั้ง ผ้าปัก กระเป๋าทอ เสื้อลาหู่ เมื่อเสียงกลองดังขึ้นไกด์หุ่นเงาจะเชิญนักท่องเที่ยวไปชมการแสดงและร่วมเดินจะคีรอบกองไฟ ณ ลานกลางหมู่บ้าน ทั้งนี้กลุ่มผู้แสดงเดินจะคีจะสวมชุดลาหู่ทั้งหมดอันประกอบด้วยผู้ชายผู้ตีกลองและเป่าแคนจำนวน

สองคนและเด็กหญิงสาวประมาณ 5-6 คน การเต้นจะเริ่มขึ้นทันทีเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงโดยปราศจากคำพูดและเสียงคำอธิบาย หรือแสดงท่าทีถึงการชักชวนให้นักท่องเที่ยวร่วมเต้น ดังนั้นเจ้าหน้าที่มูลนิธิต้องใช้วิธีกระซิบบอกนักท่องเที่ยวว่าสามารถร่วมเต้นได้ รูปแบบการเต้นระหว่างนักท่องเที่ยวและกลุ่มผู้แสดงจึงเป็นการเลียนแบบท่าทางคนตีกลองเคลื่อนตามเป็นวงกลมแต่เป็นวงกลมที่มีสองเส้นแบ่งกลุ่มเป็นนักท่องเที่ยวและผู้แสดงอย่างชัดเจน ความสุขและเสียงหัวเราะอันเกิดจากการเต้นที่ไร้บทสนทนาระหว่างนักท่องเที่ยวและกลุ่มผู้แสดงจึงเป็นเพียงความสนุกซึ่งถูกก่อตัวขึ้นเองจากการเต้นที่ผิดจังหวะและบทพูดแซวระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 3.8 กิจกรรมเต้นจาลี

เมื่อการเต้นสิ้นสุดลงกลุ่มนักท่องเที่ยวจึงแยกย้ายกลับไปบ้านพักโฮมสเตย์ของตนและเข้านอนในเวลาประมาณสองทุ่ม โปรแกรมในเช้าวันใหม่ นั่นคือการเริ่มต้นนอนในเวลาประมาณตีห้า เดินเท้าขึ้นดอยชมทะเลหมอก ณ ที่พักจุดชมวิวในไร่ข้าวซึ่งชาวบ้านร่วมสร้างกับมูลนิธิหุนเงา พร้อมรับประทานอาหารเช้าเป็นข้าวหุงในกระบอกไม้ไผ่เสิร์ฟพร้อมอาหารบนใบตอง เวลาประมาณเก้านาฬิกาจึงเริ่มเดินกลับเข้าบ้านพักเก็บของและล่าลาเจ้าของบ้านซึ่งอาจมีพิธีกรรมเล็กน้อย คือเจ้าของบ้านอาจผูกข้อมือให้นักท่องเที่ยวและมีการถ่ายรูปร่วมกันพอเป็นพิธี ต่อจากนั้นไกด์หุนเงาจะออกนำเดินลงดอย เพื่อแวะน้ำตกห้วยแม่ซ้ายและข้ามเหนียวห่อใบตองรับประทานกับไก่ทอดเป็นอาหารกลางวันมื้อสุดท้าย ก่อนที่รถมูลนิธิหุนเงาจะมารับกลับเพื่อประเมินผลการทำงานของเที่ยวเป็นการปิดท้ายโปรแกรมทัวร์

3.3 ภาพลักษณ์การนักท่องเที่ยว

เมื่อนักท่องเที่ยวได้ชื่นชม สัมผัสและมีส่วนร่วมเข้าไปในโลกท่องเที่ยวตามกระบวนการดังกล่าวแล้ว พวกเขาได้สะท้อนจินตนาการต่อชาวลาหู่ในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ตามเส้นทางท่องเที่ยวที่พวกเขาถูกกระตุ้นให้เลือกเดิน นักท่องเที่ยวกลุ่ม “แขกบริษัททัวร์” ผู้เลือกเส้นทางรับจินตนาการภาพจากคู่มือ โต๊ะทัวร์ ไกด์ป่า และนอนหลับในบ้านยะดูเพียงหนึ่งคืน “จอห์น” นักท่องเที่ยวชาวอเมริกาสะท้อนหมู่บ้านยะดูที่เขาพบว่าเป็นชีวิตดำรงอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ใจดี เอื้ออาทรอันแตกต่างจากวิถีชีวิตตนผ่านถ้อยคำว่า

“มันเป็นอะไรที่น่าสนใจที่ฉัน ได้พบเห็นผู้คนที่นี่ดำเนินชีวิตแตกต่างออกไปจากประเทศที่พวกเราอาศัยอยู่อย่างมาก ช่างน่าประทับใจในการต้อนรับของพวกเขาและไม่ปฏิเสธที่จะไม่ดูแลพวกเรา สิ่งที่ได้พบเห็นมันช่างเป็นทิวทัศน์อันสวยงาม และรู้สึกดีมากที่พวกเขายังสามารถป้องกันควบคุมป่าไม้ให้คงความสมบูรณ์”

หรือความคิดเห็น “*เฟรดริก*”⁶ นักท่องเที่ยวชายชาวแคนาดา ผู้มีอาชีพ ผู้เชี่ยวชาญด้านสมองมนุษย์ อายุประมาณ 40 เดินทางเข้ามาพักบ้านยะดูพร้อมการนำทางของบริษัททัวร์ไกลเดนที่ ได้แลกเปลี่ยนการรับรู้เกี่ยวกับชาวเขากับผู้ศึกษาว่า

“รู้จัก ชาวเขา ที่แคนาดาก็มีแต่ที่นั่นเรียกว่า Minority ชาวเขาก็จะเป็น Minority เหมือนที่แคนาดา แต่ Minority ที่แคนาดาไม่มีที่อยู่อาศัย โคนผลักให้ไปขายของนอกเมือง เนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พวกเขาจึงถูกกีดกันออกจากที่ทำกิน อพยพไปที่รัฐบาลจัดสรร และไม่สามารถเพาะปลูกได้ ดังนั้น Minority ต้องใช้จ่ายเงิน ชื่อของมาบริโลกอย่างเดียวไม่สามารถประกอบการเกษตรได้”

ส่วนความคิดเห็นต่อบ้านยะดู Frederic กล่าว “สำหรับที่นี่แล้วเปรียบเทียบกับแคนาดา ไทยมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์มากกว่าที่สำคัญที่นี่ดีเลิศมาก (*prefect*) เพราะที่นี่ชาวเขามีอิสรภาพในการอยู่อาศัย มีที่ทำกิน มีหน้าขายไม่ต้องใช้จ่ายเงิน พวกเขาสามารถทำการเกษตรของตนเอง เสื้อผ้าหรือสิ่งต่างๆ ก็ได้ซื้อหา ท่อใช้ผลิตเองหมด ที่สำคัญหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านที่เงียบสงบ ซึ่งเป็นสิ่งที่ฉันต้องการ”

⁶ นามสมมติ

⁷ นามสมมติ

ดังนั้นภาพลักษณ์: ชาวลาหู่สำหรับ Frederic แล้วเป็นชนกลุ่มน้อยที่อิสรภาพอยู่ในหมู่บ้านที่เงียบสงบ ไร้ซึ่งความวุ่นวายเสียงดังผู้คนแบบสังคมเมือง นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มชนที่สามารถช่วยตนเองได้ไม่พึ่งเทคโนโลยีและระบบเศรษฐกิจเพราะมีที่ทำกินทำการเกษตร และระบบการผลิตพื้นบ้านผลิตเองโดยไม่ใช้เงิน หรือมีความเป็นอยู่สุขสบายไม่คืนวันเดือนคร้อนดังสังคมเมือง

ส่วนนักท่องเที่ยวผู้ผ่านเส้นทางท่องเที่ยวที่ถูกผสมเข้ากับแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาชาวเขาของมูลนิธิหุบเงาได้แสดงถึงภาพลักษณ์ในทำนองเดียวกันกับแขกบริษัททัวร์ ตามถ้อยคำสนทนาของ “แอนนี่” นักท่องเที่ยวหุบเงาชาวอังกฤษว่า

“อยากอยู่ที่นี้ไปนานๆ เพราะไม่ต้องใช้เงิน ฉันชอบบ้านนี้ทำด้วยไม้ไผ่ หลังคาและสิ่งต่างๆทำมาจากไม้ไผ่ธรรมชาติทั้งนั้น ผู้คนที่นี้ยิ้มตลอดเวลาต่างจากคนอังกฤษมาก ฉันชอบเที่ยวแบบนี้ อยากรู้ว่าพวกเขา อยู่กินกันอย่างไร นอนกันอย่างไร ฉันชอบเรียนรู้วิถีชีวิตที่แตกต่างออกไป ถ้าให้ฉันอยู่ที่นี้นานๆฉันก็จะอยู่”

แต่ทั้งนี้สำหรับนักท่องเที่ยวหุบเงาอาจมีการสร้างความหมายเพิ่มบนการมองว่าชาวลาหู่บ้านยะดู่เป็นบุคคลน่าสงสารและควรค่าได้รับการส่งเสริมพัฒนาอย่างยิ่ง ตามถ้อยคำสนทนาของ “ทีตัก” นักท่องเที่ยวชาวไทยกล่าวว่า “พี่ว่านะพวกเขาน่าสงสาร กลับไปที่จะไปซื้อหนังสือเสื้อผ้าดีๆส่งกลับมาให้ ไปเอานะ พี่จะส่งไปให้ที่มูลนิธิกันเข้าไปเออะ”

แม้ว่าภาพลักษณ์การรับรู้ต่อชาวลาหู่ในพื้นที่ท่องเที่ยวโฮมสเตย์ข้างต้น ผู้ศึกษาจะยกมาเพียงบางส่วนของข้อมูลภาคสนาม แต่เป้าหมายการยกถ้อยคำดังกล่าวผู้ศึกษาต้องการสะท้อนว่าชาวลาหู่ในบ้านยะดู่ถูกสร้างความหมายให้แตกต่างกันไปสอดคล้องตามเส้นทางท่องเที่ยวทั้งเส้นทางของบริษัททัวร์และมูลนิธิหุบเงา ซึ่งมีส่วนช่วยทำให้ความเป็นชาติพันธุ์ปรากฏตามสื่อประชาสัมพันธ์และทำให้นักท่องเที่ยวรับรู้ถึงตัวตนชาวลาหู่ดังคำพูดของ “แอนนี่” นักท่องเที่ยวหุบเงากล่าวว่า “ก่อนที่จะมาที่นี่ฉันไม่รู้จักลาหู่ รู้จักแต่ชาวเขาจากหนังสือคู่มือท่องเที่ยวอย่างเช่น *Lonely Plannet* หรือเว็บไซต์ไอโซน แต่รู้จักชาวลาหู่จากพิพิธภัณฑ์ที่ฉันแวะดูแต่สำหรับฉันแล้วฉันแยกไม่ออกว่าอันไหนลาหู่อันไหนอาข่า”

แต่ทั้งนี้ความหมายโดยรวมที่นักท่องเที่ยวส่วนมากสะท้อนกลับต่อผู้ศึกษาทำให้ผู้ศึกษาค้นพบว่าภาพลักษณ์การรับรู้ของนักท่องเที่ยวในโฮมสเตย์ชาวลาหู่บ้านยะดู่มีความหมายทางชาติพันธุ์ลาหู่อย่างตรงตัว แต่กลับเป็นภาพรวมบนความหมายว่า “ชาวเขา” ดังนั้น ภาพลักษณ์หรือลักษณะสินค้าของโฮมสเตย์ชาวลาหู่บ้านยะดู่จึงเป็นหมู่บ้านชาวเขา ที่ดำรงชีพตามวิถีชาวลาหู่ดั้งเดิมอันแปลกและแตกต่างจากชีวิตของนักท่องเที่ยว อาศัยอยู่ในบ้านไม้ไผ่ หาเลี้ยงชีพจากการทำไร่

ฟังฟังและอาศัยธรรมชาติท่ามกลางป่าที่อยู่ห่างไกลความเจริญ ชาวบ้านมีมิตรไมตรีแบ่งปันพื้นที่บ้านให้นักท่องเที่ยวพักพร้อมเปิดโอกาสให้เรียนรู้ร่วมกิจกรรมชีวิตประจำวันด้วยความยินดี ชุมชนลาหู่มีความน่าสงสารและใฝ่ซื่อบริสุทธิ์อันขาด โอกาสทางสังคมควรค่าต่อการได้รับความช่วยเหลือและส่งเสริมชุมชนชาวลาหู่ผู้สามัคคีมีใจนุรักษ์วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมซึ่งมากโดยความสามารถจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ได้โดยตนเอง

แต่ทว่าภาพลักษณ์ที่ถูกผลิตจากนักท่องเที่ยวยังขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่นักท่องเที่ยวประสบตามเส้นทางท่องเที่ยวซึ่งอาจแทบจะไม่สะท้อนว่าความเป็นชาติพันธุ์ชาวลาหู่บ้านยะคูคือใครหรือแม้กระทั่งความหมายรวมว่า “ชาวเขา” ก็ตาม ดังจะเห็นได้จากส่วนหนึ่งของบทสนทนา นักท่องเที่ยวชาวอังกฤษซึ่งสะท้อนออกมาว่า **“ฉันไม่รู้จักชาวเขา หรือหมู่บ้านนี้ แต่ก่อนที่ฉันมาค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับไทยทางอินเทอร์เน็ต ไซ...ฉันรู้จักข้าง และฉันก็เริ่มเที่ยวทะเลก่อน ต่อจากนั้นฉันก็ขึ้นมาทางเหนือ ใก้คักพาฉันนั่งข้าง! ไม่พูดอะไรนะและก็มาถึงหมู่บ้านนี้ ชื่ออะไรนะ..แต่ฉันชอบเงียบสงบดี”** นอกจากนั้นผู้ศึกษาตั้งข้อสังเกตว่าภาพลักษณ์บนภาพรวมความเป็น “ชาวเขา” ดังกล่าวนั้นขึ้นอยู่กับปฏิบัติการรับแขกจากชาวลาหู่บ้านยะคูซึ่งที่นำเสนอไปแล้วว่าพวกเขาแทบจะไม่มีปฏิสัมพันธ์พูดคุยกับนักท่องเที่ยวดังเช่นกรณี “บ้านแขกประจำ” หรือไม่มีการพูดคุยอธิบายถึงความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่ดังเช่นการต้อนรับแขก “บ้านหุ่เงา” แต่การต้อนรับแขกที่ไร้เสียงนั้นเป็นปฏิบัติการซึ่งอนุญาตให้นักท่องเที่ยวพล่อยจินตนาการจับคู่กับสัญลักษณ์ทั้งตัวบ้านไม้ไผ่ ป่าไม้ ไร่ข้าว รวมถึงท่าทีของชาวลาหู่อันนิ่งเงียบ ต่อจากนั้นนักท่องเที่ยวจะนำการจับคู่ดังกล่าวไปผสมผสานกับข้อมูลที่ได้รับผ่านสื่อออดิโอทัศน์ใ้สื่อความหมายเป็นภาพลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวรับรู้

ทั้งนี้ตลอดเส้นทางท่องเที่ยวตามที่ได้เสนอไปข้างต้นทั้งหมดนั้น ได้แสดงให้เห็นว่าภาพลักษณ์โฮมสเตย์ชาวลาหู่บ้านยะคูที่ถูกผลิตปรากฏในสื่อประชาสัมพันธ์ได้ถูกนำเสนอโดยตัวชาวลาหู่บ้านยะคูเอง แต่มีตัวแทนการท่องเที่ยวทั้งบริษัททัวร์และมูลนิธิหุ่เงาเป็นผู้ปะติดภาพมโนทัศน์เสนอขายให้กับนักท่องเที่ยว แต่การถูกนำเสนอผ่านตัวแทนขายการท่องเที่ยวดังกล่าวก็มีใช้ประทับตรากำหนดภาพลักษณ์ของหมู่บ้านยะคูทั้งหมด ภาพลักษณ์นั้นยังสัมพันธ์กับกระบวนการแปรวัฒนธรรมกลายเป็นสินค้าที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการเสนอภาพลักษณ์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวจะกระตุ้นให้เกิดการรวมความรู้สึกจินตนาการต่อพื้นที่ท่องเที่ยวและเกิดการสร้างภาพลักษณ์ขึ้น โดยแสดงออกมาในรูปภาพตัวแทนเชิงสัญลักษณ์ในพื้นที่ (symbolic representation of space) (Meethan, 2001) รูปภาพตัวแทนเชิงสัญลักษณ์ของโฮมสเตย์บ้านยะคูจากการรับรู้ของนักท่องเที่ยวจึงไม่ใช่แค่ขึ้นกับกระบวนการนำเสนอภาพลักษณ์ทางสื่อประชาสัมพันธ์เท่านั้น แต่รวมถึงประสบการณ์และการตัดสินใจของ

นักท่องเที่ยวต่อบ้านยะดูเมื่อนักท่องเที่ยวปะทะมีสัมพันธ์กับชาวลาหู่ในพื้นที่ท่องเที่ยวแล้วถึงผลิตความหมายของภาพลักษณ์ขึ้นมาในแบบฉบับของตน หรือกล่าวได้ว่าภาพลักษณ์ของโฮมสเตย์ชาวลาหู่บ้านยะดูนั้น มีความสัมพันธ์กับกระบวนการแปรวัฒนธรรมให้กลายเป็นสินค้าตลอดทั้งกระบวนการ ตั้งแต่ภาพที่ถูกนำเสนอในสื่อประชาสัมพันธ์ รูปแบบหรือกิจกรรมท่องเที่ยว สถานที่ตั้ง ผู้คนชาวลาหู่บ้านยะดูและการบริการแบบ โฮมสเตย์ รวมถึงภาพลักษณ์การรับรู้หลังจากมีประสบการณ์ร่วมในพื้นที่

3.4 ภาพลักษณ์โฮมสเตย์ ภาพลักษณ์ความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่

เมื่อมองย้อนกลับไปพิจารณาตามเส้นเดินทางการท่องเที่ยวของ โฮมสเตย์บ้านยะดูแล้วสามารถสะท้อนภาพการเดินทางท่องเที่ยวว่าเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีระบบและเป็นขั้นตอน ที่อยู่บนความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการประชาสัมพันธ์และกิจกรรมหรือปฏิบัติการในการท่องเที่ยวโฮมสเตย์

กระบวนการประชาสัมพันธ์จะเป็นตัวกระตุ้นความเข้าใจ ในเชิงเชื้อเชิญบนการบรรยายภาพสร้างมโนทัศน์ให้นักท่องเที่ยวเกิดภาพจินตนาการต่อบ้านยะดู ตามเนื้อหาที่ผู้จัดต้องการนำเสนอ บนสื่อที่แตกต่างกันไประหว่างบริษัททัวร์และมูลนิธิหุ่นเงา แต่สิ่งหนึ่งที่คล้ายคลึงกันคือการพยายามเลือกหยิบความเป็นชาวเขาและความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่มาเฉพาะบ้างลักษณะ ให้ตรงจุดที่นักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น ป่าไม้ ช้าง บ้านและแต่งกายของชาวเขา เป็นต้น ให้เป็นสัญลักษณ์ในการนำเสนอทั้งในรูปแบบ ถ้อยคำ รูปภาพ หรือแผนที่ ทั้งนี้อาจมีเทคนิคพิเศษใช้คำคุณศัพท์เพิ่มน้ำหนักความหมายของสัญลักษณ์ให้มีความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งกระบวนการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวก็สะท้อนภาพถึงกระบวนการสร้างภาพตัวแทน ที่ลดรูปความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่ให้เป็นเพียงสัญลักษณ์ เพื่อสร้างความหมายให้ในเชิงเน้นจุดขาย ให้มีน้ำหนักโดดเด่นจุดตรงใจลูกค้าที่รักสัมผัสวิถีชนเผ่าที่ต่างจากตน แต่ถึงกระนั้นบริษัททัวร์และมูลนิธิหุ่นเงาอาจมีการแทรกเนื้อหาเพิ่มน้ำหนักที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมายแต่ละคน

ส่วนกิจกรรมการท่องเที่ยว ถึงแม้เป็นลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือปฏิบัติจริง ทั้งเดินป่า ชี่ช้าง นั่งเรือ ถ่ายรูป ท่องชมวิถีชีวิตชาวลาหู่ที่เคลื่อนไหว และยังสามารถได้เข้าไปสัมผัสจากการมีประสบการณ์ตรง ทั้งการนอนบ้านชาวเขา รับประทานอาหารลาหู่ หรือบางครั้งอาจได้สนทนากับเจ้าของบ้าน จนถึงขั้นมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติจริงในการช่วยทำอาหารหรือช่วยงานในการดำเนินชีวิตของชาวลาหู่ แต่หากเรามองย้อนกลับไปถึงปฏิบัติการท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านยะดูเราก็พบว่าช่วงเวลาการท่องเที่ยวนั้น อยู่ในกรอบเวลาที่โปรแกรมท่องเที่ยวกำหนด ฉะนั้นการที่นักท่องเที่ยวจะสัมผัสวิถีชีวิตทั้งหมดของชาวลาหู่ในช่วงเวลาอันจำกัดแทบเป็นไม่ได้ และด้วยเหตุ

เงื่อนไขของเวลา การท่องเที่ยวจึงเป็นหยุดชมเพียงบางจุด เช่น เดินผ่านพื้นป่า หยุดดูพื้นไร่ ศาลาพิธิ ส่วนการร่วมกิจกรรมนักท่องเที่ยวจะเพียงได้สัมผัสเพียงเฉพาะกิจกรรม เช่น การเดินจะก็ การนอนพักในบ้าน การรับประทานอาหาร ซึ่งถือว่าเป็นบางกิจกรรมที่เป็นเศษเสี้ยวของการดำเนินชีวิตประจำวันทั้งหมดของชาวลาหู่เท่านั้นเอง แต่กิจกรรมดังกล่าวก็ถือมีจุดเด่น อันสามารถเป็นตัวแทนความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่ตามการนำเสนอในกระบวนการประชาสัมพันธ์ภายใต้กรอบเวลาที่จำกัด ฉะนั้นถึงแม้ว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านยะคูมิได้เสนอภาพการสื่อภาพสัญลักษณ์อย่างตรงอย่างเช่นการประชาสัมพันธ์ในโลกสื่อ แต่การดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมท่องเที่ยวดังกล่าวก็เสนอภาพถึงกระบวนการสร้างภาพตัวแทนเชิงปฏิบัติการ ที่เลือกบ้างมม นำเสนอเพียงบางจุด อันสะท้อนถึงระบบสัญลักษณ์เช่นกัน แต่กิจกรรมท่องเที่ยวนี้้นจะมีความแนบเนียนมากกว่า โดยการใช้เทคนิคเชิงปฏิบัติการ ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมและลงมือปฏิบัติจริงเท่านั้นเอง

ถึงแม้ว่าการประชาสัมพันธ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์จะเป็นเพียงกระบวนการสร้างภาพตัวแทนแสดงผ่านสัญลักษณ์เท่านั้น แต่หากมองตามที่ Hall เสนอว่ากระบวนการสร้างภาพตัวแทนในฐานะตัวแทนทางวัฒนธรรมและปฏิบัติการเชิงสัญลักษณ์นั้น มีอำนาจในการครอบงำทางอุดมการณ์ ในการสร้างระบบความคิด อุดมการณ์ และวัฒนธรรมให้กลายเป็นระบบหลักของสังคม อีกทั้งยังเบียดระบบความคิดอื่นให้เป็นสิ่งมิชอบธรรม โดยใช้วิธีผ่านระบบกลไลต่างๆ โดยเฉพาะด้านสื่อผ่านการนำแนวคิด อุดมการณ์ สอดแทรกเข้าไปในการสื่อสารอย่างแนบเนียน และไม่เกิดข้อสงสัย จนในที่สุดก็กลายเป็นเรื่องสามัญทั่วไป ทั้งนี้การสร้างอำนาจครอบงำ จะปฏิบัติการผ่านการเลือกภาพหรือความคิดบางอย่าง แล้วสร้างภาพตัวแทนขึ้นมา และเมื่อระบบนั้นเข้ามาเกี่ยวข้องกับ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ก็มักจะกลายเป็นภาพหรือความหมายรวม ที่เรียกว่าปฏิบัติการเชิงสัญลักษณ์ อันเป็นสิ่งสำคัญของการสร้างภาพแทนที่นำไปสู่ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ในสังคม (Hall, 1997)

ดังนั้น สิ่งที่นักท่องเที่ยวสัมผัสเพียงผิวสัญลักษณ์ดังกล่าว ก็มีผลต่อการสร้างความหมายภาพลักษณ์โฮมสเตย์บ้านยะคูทั้งหมด และยังมีพลังส่งผลควบคุมความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่ของบ้านยะคูอีกด้วย นั่นก็สามารถสะท้อนได้ว่าความหมายของตัวแทนเชิงสัญลักษณ์ในพื้นที่ที่ถูกผลิตอย่างหลากหลายตลอดเส้นทางท่องเที่ยวข้างต้นนั้นก็ได้แสดงอำนาจเป็นตราประทับกำหนดควบคุมภาพลักษณ์ชาวลาหู่บ้านยะคูไปแล้ว ดังกล่าวทั้งนี้กระบวนการสื่อและสร้างความหมายให้กับภาพลักษณ์โฮมสเตย์บ้านยะคูบนความสัมพันธ์ระหว่าง